217
Miscellanea .688—2

THEOLOGORVM PARISIENSIVM AD ILL^MI LEGATI PLACENTINI POSTVLATA,

ſuper Propoſitione in libello quodam factionis Nauarrenæ contenta,

RESPONSVM.

Quo dictæ Propoſitionis cenſura continetur.

Cum eiuſdem cenſuræ aſſertione ac probatione.

1872

LVGDVNI,

APVD IOANNEM PILLEHOTTE.
1593.

Digitized by Google

Digitized by Google

PH. 12302
2419 – 3 688 – 2

THEOLOGORVM PARISIENSIVM AD ILL^MI LEGATI PLACENTINI POSTVLATA, SVPER PROPOſitione in libello quodam factionis Nauarrhæ contenta,

RESPONSVM.

Quo dicta Propoſitionis cenſura continetur.

Cum eiuſdem cenſuræ aſſertione ac probatione.

ANNO Domini CIↃ. IↃ. nonageſimo tertio, ad tertiũ Calendas Febr. cum indicta Lutetię Pariſiorũ per Sereniſſimum Ducem Meduanum Galliæ gubernatorem ac Proregem, totius Regni Comitia eſſent, ſuper eligendo Chriſtianiſſimo Rege, ac promulgato primùm per eundem ſereniſſimum Ducem, ſicuti decentiſſimum erat, publico diplomate, quo Principes, Prælati, Nobiles, & quotquot aduerſæ factionis erant, ad mentem redire, ſaniora conſilia ſequi, ac relicto tandem hæretico iuratóque Eccleſiæ & Patriæ hoſte, ab vtriuſque oppreſſione deſiſtere, & communibus votis ad Re-

gis verè Chriſtianiſſimi electionem concurrere monebantur, aperta eadem Comitia forent, libellus ab eiuſdem factionis viris Carnuti, ſicut illic narrabatur, (nam rumor poſtea venit, quicquid iſtud fabulę eſt à Nauarro & hæreticis fictum eſſe) ex ipſius Nauarri licentia congregatis, certè ipſius Nauarri ſecretarij manu REVOL ſubſignatus, & ad dictum diploma reſponſiuus, ad ipſum ſereniſſimum Ducem alióſque eiuſdem familiæ Principes, Prælatóſque ac Dominos ac cæteros cuiuſcunque ordinis qui Lutetiæ conuenerant per præconem allatus eſt, quo ſe ipſi paratos ad mutuum cum noſtris colloquium extra vrbem habendum offerebant, in quo de pacis ineundæ conſiliis vltro citróque tractaretur. Quod & ipſi fieri poſtulabant, ſub proteſtatione, quòd ni id fieret totius mali faba in Catholicæ vnionis viros cuderetur, ſed ita tamen, vt contempto dicti Ducis Meduani diplomate, ſe à ſuo Rege (id eſt Nauarro hæretico & relapſo) diſcedere nolle ſignificarent, de quo inter cætera verba ita loquebantur.

LES *Princes, Prelats, Seigneurs, & Eſtats Catholiques qui recognoiſſent le Roy que Dieu leur à donné, & luy ſont ſeruice, comme ils ſont naturellement obligez*: Hoc eſt.

PRINCIPES, *Prælati, Domini ac Proceres Catholici, qui Regem agnoſcunt, quem Deus eis dedit, & ei inſeruiunt prout naturaliter obligantur.*

AD quæ verba præſens Illuſtriſſimus Legatus

gatus Placentinus, cùm protinus hæretica inclamaſſet, & vt impia execratus, de ea re amplius inquiri, ſeu vero ſeu ficto nomine editũ ſcriptum foret, è Repub. eſſe iudicaſſet, maximè quòd eius diſſeminata paſſim exemplaria eſſent, quæ infirmioribus cuiuſcunq; ordinis Catholicis ſcandalum crearēt, cui malo hac via occurri neceſſe eſſet, vt de ſententiæ huius impietate conſtaret, quod in ea re fieri ſolet, vt de ijs quæ ad fidem ſpectant Theologi conſulantur, vocatis propterea aliquot ex eorum numero, iiſdem, vt ſuper ea re Facultas conueniret, Propoſitionem examinaret, ac cenſura ſua notaret, negotium dedit. Quod cùm illi vt imperatum erat, feciſſent, vocatiſque primùm de more ſelectis viris ſeu deputatis, mox generali conuentu in Sorbonæ collegio habito, rem examinaſſent, matura deliberatione facta in hanc ſententiam pronunciatum eſt.

PROPOSITIONEM *illam contextu ſuo primùm falſam & abſurdam: tum quia aſſirmat hæretico & relapſo & nominatim excommunicato ius ad Regnum, atque ideo Christianiſſimum, idque à Deo eſſe, atque exhibitam ipſi ſeruitutem probat, planè hæreticam, blaſphemam, ſchiſmaticam, inſuper & perduellionis plenam eſſe.*

QVOD ne perperam ac ſine ratione factum videri poſſet, in re præſertim tam ſeria, quæque totius Catholicorum cauſæ támque diuturni ac funeſti in Gallia belli caput tangit, cùm propterea idem Illuſtriſſimus Lega-

A iij

tus,quibus rationum momentis adducti patres Theologi ita cenſuiſſent ſcripto edi daríque flagitaſſet, tametſi id anceps initio erat,tum quòd nec moris ſit Facultati,quibus de cauſis quidque ſentiat ac pronunciet ſcripto verbóve exponere,tum quòd res ipſa clarior videbatur,quàm vt vlla ad id ſcriptione opus eſſet:parendum tamen ſibi in re tanti negotij,& Apoſtolici Legati dignitati, & temporis neceſſitati ratà,in tanta præſertim hominum,*lucem tenebras,& tenebras lucem*, vt apud Prophetam eſt,dicentium,peruicacia:id per vnum de ſuis qui ea quæ à ſingulis dicta erant colligeret,& in corpus redigeret, fieri annuit,editúmque ſcriptum legit, cenſuit ac probauit.

Eſai. 5.

CENSVRÆ PROBATIO.

ACSANE antequam mandato pareatur,vt cẽſuræ huius ratio Illuſtriſſimo Legato iuxta præſcriptum reddatur, præfari viſum eſt initio,verbóque admonere, ne putent quotquot in caſtris hæretici agunt,& ab eius partibus ſtant Catholici,aut qui tali nomine cenſeri volunt,quod propoſita ſub Catholicorum nomine verba expenduntur, ac veritati teſtimonium vt decet perhibetur, odioſè propterea ſecum aut acerbè agi. Quos vt lugendum eſt *in felle amaritudinis & obligatione*

Act. 8.

tione iniquitatis eſſe,ſicuti ad Simonem D. Petrus ait, ita ne eos exulcerandi lædendíve cauſa hæc dicantur duo ſunt quæ prohibeãt. Primùm vinculum charitatis, quæ vt *omnia ſuſtine*:,ſic *omnia ſperat*,& quę de iis propterea quantumuis repugnantibus expectatio, imo fore *de ijs qui ſe dicunt Iudæos & non ſunt,ſed ſunt Synagoga Sathanæ*, vt ad eos *qui verbum patientiæ Dei ſeruauerunt*,redeant, *& ante pedes eorum adorent*,inſignis ab omnipotente Deo in ſcriptura promiſſio eſt. Alterum & quidem multo magis, quòd vt nihil à Catholicis verbis iſtis dici potuit languidius,ita longè ab eo ſumus vt à Catholicis aut qui Catholico nomine cenſeri poſſint, ſcripta hæc eſſe arbitremur. Quippe quæ præterquàm quòd Catholici neque micam neque pilũ habent, tũ ex tribus quę in ſcripto illo proxima ſunt, veriſſimilem illum de ficta ab hęreticis fabula rumorem eſſe probent. Primùm quidem quòd cùm hæreticum ſe Regem agnoſcere aiunt,tum addunt,*ſcopum ſe cum iſto officio habere principalem, vt Catholicam religionem ſeruent*.Quod perinde eſt acſi pullorum miluo, columbarum accipitri, aut vt verius dicatur ſanitatis peſti cuſtodiam mandes. Apertiórque omnino hæc rima eſt, quàm vt lupum matrem ſe fingentem, & cùm pellem nequeat,vocem mutantem, & aperiri ſibi blandiendo lácquepromittendo poſtulantẽ, domi incluſus agnus non videat, vt clauſum ſe retinens nec ſibi aperire tutum, nec ſe tali nut

1. Corint. 13.

Apocal. 3.

nutricio egere reſpondeat. Alterum eſt, præpoſtera Politicorũ Theologia, quòd euerſo, vt dicunt, ſtatu, *futuram certa ac minimè dubia conſequentia religionem* aiunt, imò *primum ſtatus periculum, religionis verò ſecundum diſertè ponunt*, quaſi ſtatum religionis baſim conſtituere, primámque ſtatus curam, & ab eo pendere religionem dicere velle videantur. Cùm in-

Matth. 6. uerſo penitus ordine, regnum Dei, quæ religio eſt, primũ peti, cui cæteraadiicienda ſint, Chriſti vox præcipiat, regnique baſim religionem eſſe, non verò contra Catholica fide teneatur. Non enim ſi euerſa fuit à Nabuchodonoſore Hieroſolyma, inſigniq́ue clade affectum regnum Iuda, cùm in Babylonem tranſlatum eſt, propterea religio periit, quæ vel inter medios infideles Scriptura teſte, in-

Baruch. 6. columis manſit. Deo videlicet Angelũ ſuum populo promittente, & ſe adorari vel inter idololatrarum choros præcipiente. Imò quia ſeruata religio eſt, quòd cęſo ſerpente capitis incolumitas, & peſte affecto corpore, ſanitas cordis præſtat, vt vita vtrique ſeruetur, idem & ipſa deiectæ alioqui ac proſtratæ Reipub. contulit, vt inſtaurato templo eadem reuiuiſceret, ac priſtino ſplendori aliquando red-

1. Eſdr. 6. deretur. Vt contra eiurato ſemel à Chriſto, ſimul cum amiſſa religione eorum euerſum regnum, nec poſtea reſtituendum eſt. Vſque adeò in religione fundatum populi Dei regnum, non cõtra in regno fundata religio eſt, vt motu religionis concuti regnum, nõ cõtra

regni

regni motu concuti religionem neceſſe ſit: primúmque adeò religionis periculum, ſecundumverò Reip. poni debeat. Poſtremum eſt, quòd præ Anglis nominis Gallici ab antiquo æmulis, veréque hoſtibus, & iis quidem inſuper hæreticis, quos ipſi in penetralia regni acciuerunt, Hiſpanos Catholicos & Catholicæ fidei vindices, ac prætereа nobis amicos, affinitatéque & fœdere iunctos, quorum opem ſub Carolo 9. nuper, ac nouiſſimè ſub Henrico 3. contra iſtum, quem regem vocant, experti ſumus, & adhuc experimur, regni hoſtes hæreticum penitus in morem audent nominare. Prorſus vt cùm nihil hîc Catholicum præter nomen videre aut audire liceat, nihil quoque ſit quod excandeſcere qui Catholici ſunt cenſura iſta, vel iſto ad eam ſcripto debeant, cùm in eo agatur aliud nihil, quàm vt Catholico nomine velata impietas impugnetur, & diſcuſſa erroris, in eo quod cauſæ caput eſt caligine, ad ſaniora conſilia qui mentem adhuc & Deum habent, reuocentur. Quódque fieri in re omni neceſſè eſt, omnipotentis Dei gloriæ ac ſanctæ Catholicæ Eccleſiæ dignitati in eo ſeruiatur.

ERGO quod ad cenſuram ſpectat, quòd bipartita illa eſt, nempe, *vt contextu ſuo, ſiue vt iacet falſam primùm & abſurdam, deinde hæreticam, &c. Propoſitionem illam eſſe* pronunciet, duplex Propoſitionis ipſius ſenſus fecit. *Duplex propoſitionis ſenſus.*

Quia quòd ſe naturaliter ad ſeruiendum

Regi hęretico obligatos dicunt, vel abſolutè ac ſimpliciter intelligendum eſt, quaſi illum natura, ſeu naturæ Regem eſſe velint, vt natura propter hunc agnoſci Regem, eique ſeruiri iubeat: vel connexè & compoſitè, vt quem pro legitimo Rege habeant, quocunque tandem id iure ſit, ei naturaliter, id eſt, ſecundum rectam rationem, & quod id Regis natura exigat, ſiue de Regis natura ſit ſeruiatur. Quorum ſenſuum hoc diſcrimen eſt, quod vt in ptiore à natura ius Regni in Nauarro, ita in poſteriore à iure Regni, naturalis quæ ei deberi prætenditur ſeruitus, arceſſatur: ſiue vt illîc natura Regiæ in Nauarro dignitatis, hîc verò Regia dignitas naturalis obſequij quod eidem debeatur, fons, ac principium dicatur Quorum, vt illud craſſius & pinguius, hoc ſubtilius ac politius (tametſi illos in vtrumque impegiſſe, imò etiam confudiſſe veriſimile eſt) propterea vt iis illo falſitatem & abſurditatem notare ſatis fuit, ita in hoc hæreſim etiam & reliqua neceſſe fuit obſeruare. Sed vt in priore leuius velitatum, ita in poſteriore accuratius inſiſtendum fuit.

Quòd falſa. Ac falſa quidem abſurdáque priore ſenſu dicta Propoſitio eſt, quod cùm per ſe ſupinum, ſimpliciterque falſum eſt, Regem omnino ſeu natura ſeu naturæ iure eſſe dicere, tum intolerabilis abſurditas eſt, eum qui ſit hæreticus tali iure niti, aut ei ſe natura ſeruos eſſe profiteri. Quæ duo, etſi plana apertáque, tantò magis expēdi notaríque par eſt, quantò

quantò frequentiores in hanc ſententiam multorum de factione Nauarrena gratioſiſſimè loquentium garritus ac ſuſurros ſerpere audimus,qui tum ſibi ſapere,bellíque ac pulchri videntur,cum *Regem nobis natum*, nec alium eligendum eſſe ineptè inſulſéque dicũt, probabiléque rurſum reddunt hoc quicquid eſt,non à Catholicis,ſed ab hęreticis,quibus vt dicitur,lac ipſi ebulliunt, & placentia dicunt,ſcriptum eſſe.

Falſum porro prius illud ac ſupinum eſt, tum quia naturæ conditioni pugnat, tum quia Chriſto in eo iniuria & cõtumelia fiat. Ac de natura quidem plana omnino ratio eſt, quia cùm id Natura eſſe dicendum ſit, quod ingenitum cuique,ab eóque inſeparabile eſt,ac propterea vbique & ſemper idem, cuiuſmodi lapidi eſt deorſum, igni ſurſum ferri,animali vigilia atque ſomnus, ſicuti & ius naturæ eſt, quod vbicunque & ſemper idem,quale eſt, ne quis alteri id faciat, quod ſibi fieri nolit, amor parentum ac filiorum, prouidere quę ſibi vtilia,declinare nocitura, vim vi repellere, & ſimilia, quàm longè ab eo Regia dignitas abſit, docent tam multæ nationes,quæ ea caruerunt,& carent adhuc, ſiue quæ Ariſtocratia, ſiue quæ Demòcratia delectantur. Neque id quidem iniuria, quia cũ natura æquales omnes liberóſque gignat (vt vel inter Iureconſultos conſtat, & ab Innoc. 3. & B. Ambroſio notatum eſt) neque aliud quàm paternum imperium norit, tum

Reges natura non ſunt.

Libr. 1. Inſt. De vilitate conditionis humanæ, cap. 15.

In 5. ad Eph. non aliunde quàm è iure gentium, quicquid præter illud ſeu regiæ ſeu multorum poteſtatis eſt deſumptũ ſit, cùm multi vitæ commodioris cauſa in id cõſenſerint, vt vel vnus, vel pauci ſapientes & optimates, vel de populo nonnulli, iíque ſubinde mutandi Rempubl. gerant, atqueiis prout cuique expedire viſum eſt, varias ipſi leges figant ac refigant. Nam nec aliter quàm iure gentium conſtare Regem Iſraëlitæ docent, cùm dicunt: *Et nos* *1. Regum 8.* *Regem habebimus, ſicuti habent reliqua per circuitum nationes.* Principatu vtique iſto minimè tandiu cariturí, qui populus Dei erant, & vbi præ cæteris naturæ legẽ vigere par erat, ſi à natura regia dignitas eſſet. Neque verò ſi tales natura eſſẽt, opus foret à Deo, ab Eccleſia, à populo fieri Reges. Neque id eſſet quod à Deo electi Saül atque Dauid, quódque à ſacerdotibus (vt ait Ambroſius) *Imperia* *1. Reg. 16.* *dantur, non vſurpantur.* Et quod toties in Scrip- *3. Reg. 1.* tura Reges, Dauid ipſe, Salomon, Roboam, *3 Reg. 12.* Azarias, Ioas, Ochozias, & alij à populo con- *2. Paral. 14.* ſtituti dicuntur. Notáque omnino Regiæ *2. Paral. 22.* poteſtatis origo eſt, vt ea à violento domi- *2. Paral. 23.* natu hominum publicæ quieti imminẽtium *Gen. 10.* inceperit, qualis Caïn ad Libani radices primùm, & poſt diluuium Nemroth, robuſtus propterea coram Deo venator dictus, extiterunt. Vtque non aliter in Regnum homines conſenſerint, quàm iſto regimine paulatim aſſueti, multa eocõcurrere vtiliſſima, ſuóque ingenio aptiſſima & publicæ paci commodiſ

modiſſima peruiderunt. Sed vt nulla inde generalis lex, quæ omnes obligaret, duceretur, cùm alij alio, vt dictum eſt, gubernationis genere delectetur. Vnde & illud in Scriptura frequens, quòd regnum Cornu vocatur, quia vt ex carne cornu, ipſa quidem poſterius & ſuperius eſt (vt ait Augu.) ídque ad pugnandum natum, ita in eo regni tum violentia ac robur, tum quę ex hominibus, & ipſis poſterior origo, erectáque ſuper cæteros dignitas eſt indicatur. Quamquam tamen vel natura iudice, optima omniũ regia gubernatio eſt, quámque nos vt noſtris vſibus aptiorem ac moribus congruẽtiorem, omníq; propterea inter nos ratione ſeruandam agnoſcimus, ita ne diſſipetur; aut quod peius eſt, tyrannide polluatur atque corrumpatur, & meritò formidamus, & omnibus omnium ſtudiis occurrendum prædicamus. Sed vt eam tamen non aliter quàm gentium iure conſilióque hominum, ſed Deo certè magnis ſignis approbante, & vt alibi Ariſtocratiæ, ſic in Gallia Monarchiæ autorem ſe prebente, & quod homines ſecundum rectam rationem in re ciuili, hoc vel illo modo conſenſu ſuo ſuper terram ligauerint, etiam in cœlo ligante, ad ídque conſcientias (vt ait D. Paulus) obligante, inter nos coaluiſſe defendamus. *In pſalm. 97* *Rom. 13.*

Solus Chriſtus Rex natura.

Contvmeliosvm verò id Chriſto eſt, cùm alteri tribuitur quod ei peculiare ac ſoli eſt, vt Rex natura ſit, eiq; natura vt Regi ſimul ac Domino ſeruitus debeatur. Quippe

de quo ſolo dici potuit, *Vbi eſt qui natus eſt Rex Iudæorum?* Et apud Prophetam, *Paruulus nobis natus eſt, cuius imperiũ ſuper humerum eius.* Imò & id Sibyllæ vel teſte Cicerone & Suetonio, agnouerunt. *Naturã parturire Regem Romanis, cui ſit ſeruiẽdum ſi ſalui eſſe velimus.* Húcq; illud ſpectat quod ait Apoſtolus, *Omnia veſtra ſunt, vos autem Chriſti, Chriſtus autem Dei.* Vt inde conſtet ſolum Chriſtum eſſe, cui naturalis ab omnibus ſeruitus debeatur, cui dedit pater, *gentes hæreditatem ſuam & poſſeſſionem ſuã terminos terræ* quémque *conſtituit hæredem vniuerſorum*: ſolúmq; adeò eum naſci regem, cæteros fieri & quidem vi legum à populis poſitarum reges. Quamobrem nec ſe reges Chriſtiani aliter quàm per gratiam Dei vocant, quòd penes Chriſtum ſolum ſit regni proprietas, qui & propterea rex dicitur naturalis. Ne exceptis quidem Francorum regibus, quantumuis id illis (quod perperam quidam obiiciunt) cum Perſarum regibus ſimile eſſe magnus Gregorius dicat, vt *ex genere prodeant, maioréſque aliis ex ſeruili conditione naſcantur.* Aliud enim eſt id quod futurus es naſci, qui ſenſus eſt Gregorij contra Genethliacos, aliud id tibi natura proprium aut naturæ iure debitum eſſe. Nam & magni ſæpe prædones ad ingentes diuitias nati ſunt, quæ non tamen eis natura debebantur. Nec ſi aut Cyrus, aut Alexander, aut Cæſar rerum potiti, ad magna imperia, vel indicantibus prodigiis nati dici poſſunt, propterea hæc illis

Matth. 2. *Eſai. 9.* *1. de Diuin.* *Suet. in Auguſto.* *1. Cor. 3.* *Pſal. 2.* *Heb. 1.* *Hom. 10.*

illis naturæ iure obtigiſſe dicendum eſt:Niſi & naturale iis dicimus, vt primus in prælio per manum fœminæ, veneno alter, poſtremus ferro in Curia, togatúſque necaretur. Non enim minus ad hæc fata, quàm ad res magnas nati erant. Quia nō propterea quòd nati ſunt,hoc vel illud fuerunt,ſed quia tales futuri erant,vſus loquendi obtinuit vt ad ea nati dicerentur. Nec refert induſtriáne quis ad res magnas, an natalium ſorte perueniat. Par enim vtrobique conditio, vt fortuitum iſtud non naturale eſſe dicatur, Craſſiórque omnino hæc in verbo naſcendi homonymia, ſeu potius natalium cum natura confuſio, quàm vt à ſapientibus & acutis hominibus magni fieri,aut faceſſere nobis negotiū poſſit. Sanè de Chriſto vt ſolus Rex natura ſit, planū eſt illud Ioannis VIII. Pontif. Max.qui Carolum Caluum vnxit,de eadem vnctione in Synodo Epiſcoporum Romæ, Anno 876.*Vngimus eum*,inquit,*oleo extrinſecus, vt interiorem quoque Spiritus ſancti monſtremus virtutem, qua vnxit eum Dominus Deus ſuus præ conſortibus ſuis,ad imitationem veri Regis Chriſti, ita vt quod ipſe poſſidet per naturam,iſte conſequatur per gratiam.*Vnde conſtat quàm abuſiuum iſtud *naturaliter*, atque iſta naturalis ſeruitus ſit. Niſi forte iſtud *naturaliter*,Ethnicū planè aliquid & corruptæ naturæ vitium arguit, quæ ad idololatriam proclinis eſt, vt quem ſibi illa principem effinxerit, hunc mentis errore Dei inſtar ſupra ius & humanam ſortem

In 12. coat. Pith.

tem

tem, cum inſigni Chriſti iniuria ac contume-
lia, veneretur: & quod horrendum eſt non
auditu tātū, verùm etiā cogitatu, libidini Re-
gis magis, quàm Dei voluntati obſequatur.

Quòd abſurda. HÆRETICO verò Regi naturaliter ad
ſeruiendum obligatos eſſe, tanto eſt abſur-
dius, quanto longius ab eo natura omnis ab-
horret, neque vllus eſt qui ei faueat ſeu pro-
prius ſeu improprius naturæ ſenſus.

1. NON proprius, cum is ſit hæreticus, in
quo omnia naturæ iura ceſsāt, vt qui meritò
ab omnibus execratus, non igne, non aqua,
non cœlo, non tecto, non denique ſpiritu di-
Iliad. 1. gnus ſit. Et vt apud Homerum eſt, *ἀφρήτωρ,
ἀθέμιστος, ἀνέστιος*, hoc eſt ſine tribu, ſine lege,
ſine foco, ab hominúmq; ſocietate, vita, vſu
2. penitus exciſus & eraſus ſit iudicandus. Ad-
de quòd venenum omne natura refugit, ne-
que verò peſtilentius vllum venenum hære-
tico principe eſt, quippe qui non ſenſim, ſed
confertim cor Reip. quod Religio eſt, recta
3. petit. Sed & nota illa eſt vbique gentium ac
rerum naturæ lex, vt ſe quiſque vitámque ac
corpus tueatur, declinétque quæ nocitura
ſunt. Quod & in inanimatis igne, aqua vide-
re eſt, vt quia ille ſurſum, hæc deorſum ad
naturalem ſibi locum tendit, propterea quæ
motui illi impedimento ſunt ab vtroque fu-
giantur. Et in animantibus ſub rerum quas
fugiunt diſcrimine, id perpetuò idem eſt, in
eóque conſentiunt, vt quæ ipſis noxia ſunt
auerſentur. Quod ſi nihil tam naturale cuiq;

eſt, quàm propria ſalus, nec tam inimicum, quàm quòd inde auertit, quale impedimentum hæretico principe maius nullum eſſe poteſt, propter quod nec tanta lupis & agnis, quàm hæretico & Catholico diſcordia eſt, id quoque ſequitur, vt quiſque Chriſtianiſſimus eſt, ita hæreticum maximè deteſtari, non verò ei obligari oportere. Accedit naturæ inimica monſtroſi corporis effigies, ſi humano, id eſt, Cathclico corpori hæreticũ, hoc eſt Draconis caput (nam draco eſt omnis hæreticus Princeps, & hic ſe draconum Principem ſolet gloriari) turpiter affingatur. 4.

SED vt hæc de proprio naturæ ſenſu ſeu intelligentia dicta ſint, nec qui improprius eſt, hoc eſt conſuetudo, quæ altera natura dicitur, & ius gentium ſeu regni eſt, hîc locum habet. Non enim fauere hæretico conſuetudo ſeu ius gentium in regno Chriſtiano poteſt, cùm ex quo Chriſti gratia inuecta eſt, tum quicquid iuris ſeu gentium eſt, gratiæ ſubiiciatur atque cedat, illud vt perficiatur, hoc vt emendetur, ac quicquid ibi gratiæ, hoc eſt æternæ ſaluti ac Chriſti regno contrarium eſt deſtruatur. Quod indicat Nabuchodonoſoris ſtatua, quã lapillus, qui Chriſtus eſt, euertit, vt quicquid pro Chriſto non eſt, nec cum eo colligit, concidiſſe iſto facto declaretur. Nam & ſi ius naturæ ſuperexaltat pietas, vt patrem, vxorem, & filios quis relinquat propter Chriſtum, quantò magis gratiæ, quicquid iuris gentium ac conſuetu- *Dan.* 2. *Matth.* 19. *Luc.* 14.

dinis humanæ eſt, cedere neceſſe eſt? Sed & notum eſt illud, *Gens & regnum quod non ſeruierit tibi peribit*, & quod ait Chriſtus, *Nunc Princeps huius mundi eiicietur foras*. Quod de fundando regno Chriſti per deſtructionem regni iuriſque gentium, id eſt, eorum quę in regno iureque gentium à libidine hominum & contra Chriſtum ſunt, intelligendum eſt. Ne quis amplius ius gentium in gratiam hęretici, aut cuiuſcunque infidelis, Eccleſiæ libertati, ac ſecuritati religionis audeat opponere. Neque verò alia hæretici quàm Ethnici, ni profectò peior conditio, vt cùm ille ad regnum Principis huius mundi pertineat, coincidere cum Ethnica impietate quicquid regni hæretici eſt oporteat. Ex quo fit, vt cũ ius gentium ſeu conſuetudinem nullam niſi pietatis terminis finitam obtendere valeamus, tũ verò id meritò iis, qui hæreticum ad regnum vocant, dicere debeamus: *Nos talem conſuetudinem non habemus, neque Eccleſia Dei*. Imo ſi conſuetudo altera natura eſt, tam nobis abundè eſt, vnde hæreticum naturaliter execremur, quàm hæretici principatus inſolentes & fuimus hactenus, & pro Chriſtianiſſimi nominis gloria eſſe obligamur.

Eſa. 60. *Ioan. 12.* *1. Cor. 11.*

N E Q V E verò hîc audiendi qui ius ſucceſſionis vrgent, cùm præter quàm quòd ius iſtud, vt dictũ eſt, gratiæ cedit, tũ falſi crimẽ incurrant, qui dimidiatum ac truncum ius propterea proferunt, quòd integro eo damnari ſe premíque videant. Quippe qui in ſucceſſio

ceſſionis inculcando iure proximitatis meminerint,de habilitate tacuerint, cùm vtrũque more noſtro ius iſtud contineat. Tantò magis ridiculi, quòd inter cauſas cur quis ſit legitimus, ab ea quæ omnium viliſſima eſt denominationem faciant, eámque ſolã proferre non vereantur.Nota ſunt quippe verba legis:*Mortuus*,inquit illa,*viuum excipit, propinquiorem,& ad ſuccedendum habilem.* Non enim omitti id potuit, quod mens ipſa iuris,rectáque ratio neceſſariò voluit. *Omnis quippe diſpoſitio*(inquiunt Iuriſperiti) *quantumcunque generalis,recipit limitationem de habili & idoneo.* At inhabilitatẽ maiorẽ,quàm quæ eſt ex hæreſi, neque Eccleſiá,neque Chriſtianiſſimum regnum agnoſcere poteſt. Aliud enim nihil agunt, qui tam leuiter hæreſeos crimen pertranſeunt, quàm vt non modò morionem, bardúmque & ſtultũ,ſed vel Sarracenum ac Iudæum, ſi genere proximus ſit, in Regem ſint admiſſuri. Et nos vt de proximitate taceamus, toti in inhabilitatis præiudicio ſumus:tam attenti ad ſpiritum,quàm hi toti in carne ſunt támq; certi, vel authore Chriſto, hæreticũ ex patre Diabolo eſſe, nec alterius quàm Diaboli hæreditatis ac ſupplicij talibus debiti capacem eſſe, quàm illi fruſtra ex Abrahæ, hoc eſt ſancti Ludouici ſtirpe, regnóque propterea dignum eſſe glorientur. Quamquam nec ipſi in proximitatis cauſa ſtare poſſunt,quia quem proximum eſſe norunt Carolum Borbonium Cardinalem, & *Ioan.8.*

ex regio genere haud dubiè procreatum,prę iſto,qui natu poſterior eſt,neglexerunt, imò huius ſtudio perire in carcere ſuſtinuerunt. Tam früſtra de reliquo maiorum noſtrorum placita & exempla in hæretici gratiã prolaturi, quàm verum eſt illos aliud nullum nobis in hæretici cauſa, quàm execrandi, cædendi,perdendi,funditus delendi,ac de terra memoriã eius eradendi exemplũ præbuiſſe.

Pars altera de hæreſi, blaſphemia, ſchiſmate, ac perduellione.

Sed vt hæc in craſſiore illo & pinguiore ſenſu,de falſitatis & abſurditatis cauſa leuius dicta ſint,ſequitur in ſubtiliore,qui hęreſim,qui blaſphemiam, qui ſchiſma continet, & perduellionis reos agit, attentiùs vt dicatur.Nã vt detur ei qui ſit legitimus Rex, nos naturaliter obligari,quòd id tum natura & conditio Regis,tum recta ratio, quæ aliud nihil quàm natura eſt, exigat:addimus etiã, ſi ſors ea hæretici ſit, vt legitimus Rex eſſe poſſit,nihilque prohibeat,quin ei ius ad regnum concedatur,nihilo ſecius ei atque Catholico, imo Chriſtianiſſimo naturaliter obligatos eſſe(qualiter ſcilicet & connexum id totum concedimus, *ſi lapis eſt animal, lapis ſentit*,quod diuiſim tamẽ vtraque ſui parte falſum eſſe conſtat)tum verò nos, quia in eo tota quæſtio eſt, quòd diuiſim iſtud enunciant, hoc eſt hæreticum & relapſum ius ad regnúm, idque Chriſtianiſſimum, & id quidem non qualecumque, ſed à Deo habere planè apertéque aiunt, qualiter aliquis diceret, non iam connexè & hypotheticè, ſed ſimp

ſimpliciter & categoricè, *lapis eſt animal, ac propterea ſentit* (ſic enim de eo quem hęreticum & relapſum eſſe palam eſt loquuntur, *Regem agnoſcimus quem Deus dedit nobis, eique ſeruimus prout naturaliter obligati ſumus:* obligationem ſeruitutis eò referẽtes, quòd ius eum ad regnum Chriſtianiſſimum, idque à Deo habere putent affirméntque) propterea id ſu pereſt, vt quia iſtud planè hæreticum, blaſphemum, ſchiſmaticum, ac perduellionis plenum eſt, id ſuis argumentis confirmetur. Quod & tanto diligentius præſtandum eſt, quantò id pertinacius atque intolerabilius fundamentum eſt, non pernicioſiſſimi tantum ſcripti aut iudicij, ſed etiam belli funeſtíſſimi ac crudeliſſimi, quod ſacra, quod profana ſúſque déque vertit, quod nos noſtráque, quod patriam, quod leges, quod iura omnia & quod luctuoſiſſimum eſt, Religionem iãdudum vaſtat, perdit, atque exhaurit, quantoque plus refert vtrius partis vitio tam funeſti mali cauſa accepta ferenda ſit, intelligi, caueriq́ue ne vana ac planè meretricia totius querelæ in eam partẽ quæ ſincera eſt tranſlatione, ſimplici plebeculæ tanquam fumi puluerіſque obiecta illudatur. Vt ſi nos in vitio ſumus, cauſa nulla ſit quin manus demus, veniámq; deprecemur, oblatáſque pacis conditiones vltrò amplectamur: ſin contra illi in principio errent, ad ſaniorem mentem paciſque conſilia, toties, dudum & nunc recens oblata conuertantur. Et cùm certum

ſit,quale eſt fundamentum,tale eſſe quod ſu perſtruitur, & qualis eſt arbor,tales fructus, iuxta Chriſti verbum eſſe, ſi iſtorum ſeu ædi ficij fundamentum,ſeu arboris truncus, hæreſis,blaſphemia,ſchiſma, manifeſtáque perduellio ſit, propterea hæc optima via ſit, ac fortaſſe oblata diuinitus,qua de totius huius cauſæ ſtatu ac merito iudicetur.

Propoſitionis diſtributio. Ac Propoſitionis huius quidē cùm quatuor membra ſint,Primū quòd ius hæretico & relapſo, & nominatim excómunicato ad regnum Chriſtianum eſſe: Secundum quòd ad regnum Chriſtianiſſimum: Tertium quòd à Deo: Quartum, quòd talem ſe actu agnoſcere,eique ſeruire dicunt, ac mētis errorem ad praxim redigunt,ſic iſtius in eo cenſuræ Illuſtriſſimo Legato redditur, vt in primis duobus hæreſim, in tertio blaſphemiam, in poſtremo ſchiſma perduellionémque eſſe affirmetur.

Quòd hæretica. Atqve id quidem quod primum eſt, *Ius hæretico & relapſo, & nominatim excommunicato ad regnum Chriſtianum eſſe,* propterea hæreſim eſſe dictum eſt, quia contra Scripturam ac Verbum Dei,contra Symbolū ac doctrinam fidei,contra decalogum ac doctrinā morum, denique contra Patrum doctrinam atque placita eſt.

1. Ac contra Scripturam quidem non vno loco eſt. Cuiuſmodi id primum eſt, quod in *Deut. 17.* Deuteronomio ſcribitur: *Cùm dixeris, conſtituam ſuper me Regem, eum conſtitues, quem Dominus*

nus Deus tuus elegerit de numero fratrum tuorum. Non poteris alterius gentis hominèm Regem facere, niſi qui ſit frater tuus. Plana hîc enim hæretici à regno excluſio, ſiquidem per fratrem, Catholicum, per ἀλλόφυλον, ſiue alienigenam hæreticum & quemuis infidelem intelligi, cùm ſancti Patres conſentiunt, atque inter cæteros Lucifer ad Conſtantium Arrianum, tum ipſa Scripturæ analogia & ratio, ipſaque vox Apoſtoli, qui omnia in figuris olim contigiſſe ait, neque fratres alios, quàm qui ſunt eiuſdem fidei toties vocat, teſtatur multo magis. Quin & quàm id attentè fieri debeat trina repetitio monet, cũ dicitur, quòd ſit de numero fratrum, quòd non ſi alterius gentis, & quòd non ſit niſi frater. Cuiuſmodi repetitio in ſcriptura myſticum aliquid & magna attentione dignum ſolet indicare. *Lib. 1. pro S. Athanaſ.* *1. Cor. 10.*

2. ALTERVM eſt, quòd eodem loco *qui parere noluerit ſacerdotis imperio, ex decreto iudicis mori* iubetur, ſicuti & alio loco ſtatim interfici præcipitur, qui ad Deos alienos ſequendum fratrem illexerit. Non cùm iſta de hæretico vera ſint, vt quidem loco, vel peiore, quàm idololatra ſit, vt ex Epiphanio conſtat, apertiſſima illatio eſt non permitti regnum, cui nec viuere conceſſum ſit. Multò verò magis, quòd nec à Regibus impiis de medio tollẽdis lex abſtinuit, cùm propter impietatẽ Amazias, Rex alioqui legitimus, & paulò antè orthodoxus publico conſilio occiſus ſit. *Deut. 17.* *Deut. 13.* *In Ancorato.* *2. Paral. 25.*

3. EODEM id ſpectat, *Gens & regnum quod*

non

non ſeruierit tibi peribit,& gentes ſolitudine vaſtabuntur. Non enim regnum ſeruire Eccleſię poteſt,in quo eſt rex hęreticus. Quia vt in Rege regnum eſt,quia regni caput, ita hæreticus Eccleſiæ hoſtis eſt,nec ſeruire ei poteſt. — *Eſa.60.*

4. *Deut.7.* Adde quòd ſi Chananeis & infidelibus connubia diſtrictiſſimè prohibet Deus,multò magis hæretici Regis electio, quæ ciuile quoddam connubium eſt, & quidem cum hæretico, ſcandali & periculi plenum prohibetur.

1.Pet.2. *Roman.13.* *2.Ioh.* Amplivs ſcriptum eſt de Rege, *Regem honorificate, & cui honorem honorem, cui tributum tributum.* De hæretico autem ſcriptum eſt, *Ne aue ei dixeritis.* Conſentire autem iſta non poſſunt,ſi Rex hæreticus admittatur.

2.Corint.6. Sed & planum iſtud, *Nolite iugum ducere cum infidelibus, Quæ enim participatio iuſtitiæ cum iniquitate? aut quæ ſocietas lucis ad tenebras? aut quæ conuentio Chriſti ad Belial? aut quæ pars fideli cum infideli?* Et quod idem Apoſtolus vetat alibi,iudicari fideles apud infideles, qui ſub Rege hæretico neceſſariò fieret. Et alia eiuſmodi. — *1.Corint.6.*

Contra Symbolũ verò & doctrinam fidei eſt, quia contra fidem de regno Chriſti, & fidem de Eccleſia in Symbolo contentam apertè pugnat. De regno Chriſti quidẽ, quia regnum Chriſto adimit,qui hæretico ius regni tribuit. Quod quale ſit hinc intelligitur. Fides quippe Chriſtiana Chriſtum Regem ſic agnoſcit,vt in eo ſolo regni proprietas reſideat,

ſideat,ſicuti & ſacerdotij, vt qui ſit Rex & Sacerdos in æternum, neque verò proprietas de ſubiecto in ſubiectum trãſeat ſine morte præcedentis: propter quod & *plures olim ſacerdotes* fuiſſe ait Apoſtolus, *idcirco quod morte prohiberentur permanere*. Ex quo ſequitur, cùm par in eo ſit ratio ſacerdotij ac regni, quicquid in terra inter Chriſtianos Sacerdotum ac Regum eſt, aliud nihil eſſe quàm Chriſti ſummi Regis & Sacerdotis vicarios. Nam nec alium ſe ſummus Pontifex & ſacerdos niſi Chriſti vicarium profitetur. Neque verò propterea deterior hodie ſacerdotum regúmve quàm olim conditio: imò tãtò melior, quantò ſub meliori capite & ſuper firmiori fundamento, quod eſt Chriſtus, poſita eſt. Quod ſi ita eſt, id quoque conſequitur, vt qui Chriſto proprietatem regni adimit, regnum quoque ei adimere neceſſe ſit. Id autem manifeſtiſſimè facit, qui hæretico regni ius tribuit, quia cùm aliter Rex eſſe nõ poſſit, quàm aut proprietate, aut vicaria fũctione (quandoquidem tertium nihil eſt) neque verò hæreticus Chriſti vicarius eſſe queat, id ſequitur ſi Rex ſit, aut ius regni habeat hæreticus, proprietate Regẽ eſſe, Chriſtúmque ſpoliare oportere. Vicarium enim Chriſti eſſe non poſſe palam eſt, tum quia hoſtis Chriſti eſt, videlicet membrum Diaboli, atque adeo Antichriſtus: tum quia in Chriſti verba non iurat, quod in vicario neceſſe eſt. Iurare quippe in verba Chriſti, eſt

Hebr. 7.

Catholicã fidem profiteri, & quidem in tribunali à Chriſto Rege conſtituto, quod eſt Romana Eccleſia. Quod ab hæretico non modo alienum eſt, verùm nec fieri poteſt.

Adde quòd regnum Chriſti alligatum ſacerdotio per mutuam conſenſionem, ipſique adeo ſubiectum eſt. Quippe Chriſtus idem Rex & Sacerdos vtriuſq; poteſtatis (vt ait Cyprianus) officia ſic diſtinxit, vt amicè tamen coniungeret, inſtar ſpiritus & corporis, vt corpus videlicet ſpiritui ſubiectum ſit, legémque à ſacerdote, ſicuti Scriptura ait, Rex accipiat, cui parere, nec ab ea ad dextrã vel ad ſiniſtram declinare teneatur. At hæretici nulla cum ſacerdote conſenſio, nullum in eum obſequium obedientiáve eſſe poteſt.

Denique ad regnum Chriſti pertinet vt Diabolus de ſolio deturbetur, omníſque poteſtas ſaluti contraria deſtruatur, aut in ordinem redigatur. At ſub hæretico peior Diaboli quàm ſub Ethnico dominatio eſt, tantóque nocentior, quantò ad fallendum, ſimilitudine religionis cum ſupremo imperio, efficacior atque potentior.

Sed & contra fidem de Eccleſia pars illa Propoſitionis eſt, quam ſanctam atque Catholicã propterea inter alia credimus, quòd eius decreta firma & rata, atque adeo κυρίας δόξας vbique terrarum ac gentium, vt ſunt, ita eſſe fateamur. Scriptum eſt enim, *Audi fili*
Prouerb. 1. *Matth. 18.* *mi diſciplinam patris tui, nec dimittas legem matris*
tuæ

tuæ. Et, *ſi quis Eccleſiam non audierit, ſit tibi tan-* 1.
quam Ethnicus & Publicanus: Et illud, *Quæcun-* Extra de
que alligaueritis ſuper terram, &c. At propoſitio hæret.
illa multis modis Eccleſię decreta conuellit:
Cuiuſmodi eſt illud quo in Concilio Late-
ranenſi hæretici, eorúmque fautores, infa-
mes, inteſtabiles, ad quæuis officia & conſi-
lia inhabiles, hæreditatis incapaces, déque
omni dignitate deiecti iudicantur. Item il-
lud, quo in Romana Synodo à Greg. VII. ex-
communicatis omnis dignitas abrogatur, & 2.
ſubiecti ab eorum obedientia ſoluũtur, imo 15. Quæſt. 6.
prohibentur. Et id quo inter notoria Ducis Nos Sancto-
ac Regis impedimenta excõmunicatio pu- rum.
blica, diuulgata perſecutio, & periurium re- De elect. &
cenſentur. Quæ tria conſtat vt in Henrico elect. pot.
Borbonio ſimul concurrerint, cùm ſingula
ad eius excutiendum iugum ſatis eſſent. Ad
hæc damnat Propoſitio hæc decreta Eccle- 3.
ſiæ de puniendis hæreticis, contra Donati-
ſtas primùm, deinde contra Ioannem Hus,
poſtremò contra Lutherum lata. Nam qui
hæretico non vitam tãtùm, ſed etiam digni-
tatem ſeruat, regnandíque ius eſſe ait, mani-
feſtè indicat, ſe ne hæreticos quidem corpo-
re puniendos exiſtimare. Atque hoc eſt in
hæreſim, quæ in omnibus iis quos diximus
exploſa & damnata eſt, incurrere. Amplius ſi
ius eſt hæretico ad regnum, etiam ad Epiſ- 4.
copatum ius hæretico eſſe poteſt, par enim,
vt dictum eſt, in vtroque iurandi in verba
Chriſti neceſſitas, cùm vterque ſit Chriſti

vicarius. At hoc eſt decreta Eccleſiæ manifeſtè conuellere, quibus cautum, vt *Papa à fide deuius iudicetur*, hæretici Epiſcopi, quales Alexandriæ Dioſcorus, Timotheus, Cyrus Monothelita: Antiochiæ Paulus Samoſatenus, Porphyrius, Seuerus: Conſtantinopoli Macedonius, Neſtorius, Eutychius, Sergius, Pyrrhus & Conſtantinus Iconoclaſta fuerunt, de ſacris Diptychis eraduntur. Imo & quibus hęretici Principes (qualiter refert de Philippico Imperatore Paulus Diaconus, & de Anaſtaſio Nicephorus) de ſacro codice ſeu Canone Miſſæ expunguntur. Quin etiã & quibus Epiſcopi, qui ſuper expurgãdo de ſuis diœceſibus hæreticæ prauitatis fermento negligentes fuerint vel remiſſi, ab Epiſcopali officio deponuntur. Vt ex eo etiam conſtet, quàm damnandi veniant, quotquot à partibus hæretici ſtant Epiſcopi, quantò ſcilicet deterius crimen eſt, Principi hæretico regnum ad vniuerſam Eccleſiam deglubendã tradere, quàm hæreticos de ſuis diœceſibus negligenter expurgare.

Diſt. 40. ſi Papa.

Paul. Diaco. lib. 8. de geſt. Rom.

Niceph. lib. 16. ca. 35.

Extr. de hæret. cap. 13. §. finali.

5. Amplius docet hæc ſententia contemnere, vt & de facto contemnit, & quotquot eam tuẽtur ac deffendunt, omnes Eccleſiæ excommunicationes ac cenſuras. Quippe qui excommunicatum à Sixto V. Pont. Maximo, & à quo diſcedere ſub anathemate ipſo facto incurrendo actúque ab ipſis incurſo à Gregorio XIIII. iuſſi ſunt, & quem Clemens VIII. qui nunc eſt, nec patitur coram ſe nominari, húc adhuc

adhuc etiam audeant Regem vocare, & eius ſe ſeruos profiteri. Sed & irritam de poteſtate Eccleſiæ fidem, verbis illis Chriſti ad Petrum, *Paſce oues meas*, contentam, facit propoſitio hæc. Nam cùm ad paſcendum oues, lupos, id eſt, hæreticos arceri, & arietes cornipetas, id eſt, tyrannos recludi ac prohiberi oporteat, propter quod & id in hæreticos tyrannóſque præſtandi verbis his conceſſa Eccleſiæ poteſtas eſt, tum verò illam Propoſitio hæc videatur eneruare. Quin & pari ratione damnat omnia, quæ in hæreticis deſtituendis, transferendíſque authore Deo, *de gente in gentem, propter iniuſtitias & iniurias & contumelias & diuerſos dolos* (vt Scriptura ait) regnis atque imperiis, Eccleſiæ iudicia, hiſtoriis prodita, totiúſque orbis approbatione facta extiterunt. Cuiuſmodi fuit Gregorij II. Leonem Imperat. Ichonomachum excommunicantis, & icto cum Francis, vt Cedrenus ait, pacto ac fœdere, tributa ei ſolui ab Italis prohibentis, ac deinde parte imperij mulctantis: Zachariæ Papæ Childericum Francorum Regem deponentis, & Pipinum ei ſubſtituentis: Leonis III. Imperium à Græcis ad Germanos transferentis. Et ſimilia. Docet item propoſitio illa contra Eccleſiam orare cum hæreticis. Quippe cum ſubditis neceſſaria ſit cum Rege, & pro Rege orationis communio. Cum hæreticis autem orare Eccleſiæ decreto vetitum eſt, in Concilio Laodiceno, & quarto Carthag. Item & decreto

6. *Ioh. 21.* 7. *Eccl. 10.* 8.

9. Eccleſiæ aduerſatur, quo relapſi in hæreſim ſæculari iudicio traduntur, licet pœniteant, nec ad aliud quàm ad Sacramenta Eccleſiæ admittũtur. Denique docet apoſtatas atque hæreticos ſine conuerſione ac pœnitentia recipiẽdos, cùm hæreticum iſtum, antequam conuertatur ac pœniteat, non deſinant Regem nominare. Quæ omnia ſi ita ſunt, tota Eccleſiæ authoritas, & quæ de ea fides eſt concidat neceſſe eſt.

De hæret. in 6. cap. 4.

10.

1. Sed & contra Decalogum ac doctrinam morum eſt, quia præceptis Dei manifeſtiſſimè pugnat. Primùm quidem, quia iuramẽtorum fidem tollit, quale fuit ſolenne illud vnionis iuramentum, ab ipſis totóque regno emiſſum, de non admittendo in Regem hæretico: docétque palam & publicè peierare,
2. noménque Dei in vanum aſſumere. Deinde contra præceptum Dei negatiuum, quod obligat ad ſemper & pro ſemper, docet tentare Deum, & Eccleſiam ac religionem manifeſtiſſimo ac certiſſimo euerſionis periculo, quod ſub hæretico Rege eſt, exponere. Vbi iure eſt quod miremur, ad tã multa quæ contra hæreticum proferuntur, reſponſum horum vnum eſſe, fore vt Catholicus fiat, & ſub tam ridiculo fundamento, tam incerto ac planè nullo, tam altum ædificium extruere velle. Nam vt ridiculum ſit, vel ipſi doceant hæretici, qui (vt hominis ingenium norunt) de expectatione illa, quoties illis occinitur, rident tam ſuauiter: foréque vt in nequitia ſua

ſua perſeueret, tam magnificè ſolent prædicare. Sed nec ridiculum quicquam magis eſſe poteſt, quàm cùm hęretici liberum arbitriũ tollant, hunc ſibi tamen tantum de ſuo arbitrio policeri, vt primam gratiam, ſine qua ad Catholicam fidem conuerſio non eſt, ipſe ſuis viribus cùm volet arripiat, & Deo vel nolēti extorqueat. Sed vt hoc nullum ſit, eluſa toties fides, & relapſi in hæreſim leuitas docet, ac multò etiã magis ſcripturæ auctoritas quæ ait. *Hæreticum hominem deuita, poſt vnam & alteram correptionem, ſciens quia ſubuerſus eſt, & proprio iudicio condemnatus.* Nulla vt craſſior Dei tētatio aut inexcuſabilior quàm iſta eſſe poſſit. Amplius qui Regem hunc vocat, quotquot ab eo belli huius occaſione facta homicidia & ſacrilegia, omníſque generis crimina ſunt, probat atque iuſtificat. Par autem conditio, iuxta D. Paulum, eorum qui faciunt, & qui conſentiunt facientibus. *Tit. 3.* 3. *Rom. 1.*

DENIQVE contra Patrum doctrinam atque placita eſt, qui hæreticos, & omnem cum eis cōgreſſum ac communionem deteſtati ſunt ac prohibuerunt. Cuiuſmodi eſt Ioannis Apoſtoli cum Cerintho eodē balneo eſſe nolentis: Polycarpi Marcionem deteſtantis & primogenitum Diaboli vocantis: Antonij in vltimo vitæ ſpiritu hæreticos atque ſchiſmaticos vitare, & ſuũ in eos odium ſectari iubentis. Sed & eadem aliorum, tum veterũ, tum recentiũ Sũmulariorũ, Syluestri, F. à Victoria, Alphōſi, D. Thomæ, omninó- *Gen. lib. 3. cap. 3.* *Hierony. in Catal. ſcript.* *Athan. in vita S. Ant.*

que

que omnium: ac Facultatis etiam Pariſienſis in articulis, qui de iure diuino dicuntur, Anno 1590. ſententia fuit, & adhuc eſſe pergit.

SECVNDVM verò membrum, quòd ius hæretico ad Chriſtianiſſimum regnũ eſſe dicunt, vt ſit hæreſis, verbo vno expedire ſat eſt. Quia cùm Chriſtianiſſimus Rex Eccleſiæ primogenitus ſit, nec primogenitus eſſe poſſit, niſi qui filius, & inter filios primus, tum hæreticum filium Eccleſiæ dicere manifeſta eſt hæreſis. Non enim filius Eccleſiæ, niſi qui in Eccleſia eſt. Hæreticos autem extra Eccleſiam eſſe, ex fide credere debemus ac tenemur.

Auguſti. de fide ad Petr.

Quod blaſphema.

QVOAD tertium membrum, quòd hęreticum hominem Regem ſe à Deo habere, *ſibiq́; datum à Deo eſſe* dicũt, quia blaſphemum eſſe dictum eſt, vt quale ſit id cõſtet, opus in primis diſtinctiọne eſt. Non enim in eo blaſphemia eſt, quòd à Deo qualitercunque datum aiunt, ſed quòd in Regem datum eſſe, iúſque ei regni datum diuinitus, Regémque à Deo probari velint. Nã hic eſt eorum ſenſus, cùm eum vt Regem venerantur, & Regem per Dei gratiam vocant, humanæque ac diuinæ Maieſtatis reos, quotquot ei obloquuntur, eiúſque imperium detrectant, & de eligendo Rege agunt, in ſuis illis Pſeudoarreſtis; præclari ſcilicet cenſores eſſe dicunt. Quorum prius vt admittimus, ac verum eſſe confitemur, ita in poſteriore blaſphemiam eſſe arctè accuratéque defẽdimus.

PRIVS

PRIVS autem propterea libenter nec grauatè annuimus, quòd vt aliquo modo datum à Deo eſſe dici poſſit, tum verò id ne noceat, aut obſequij præiudicium inferat, non eſt quòd metuamus. Id tantùm ſolliciti, vt quale illud ſit, quòd datus eſt, ſincerè ac rectè intelligatur. Duobus porro modis datus à Deo dici poteſt, vel vt tentatio quædam, veluti Paulo datus eſt ſtimulus carnis, & vnicuique noſtrum datus eſt tẽtator angelus Sathanæ, qui nos colaphizet: vel vt pœna quædã, quomodo Chriſto alapæ datæ ſunt, & Babyloni ad mẽſurã preteritæ delectationis datur tormẽtum. Vel ſanè vtroq; modo; Iſto enim ſenſu pſeudo-prophetas & creaturas in tentationem, tyrannos verò in flagellum & pœnam datos eſſe in ſcriptura comperimus. Sic enim dicitur Deus dediſſe *ſpiritum mendacij in ore Prophetarum Achab*, & creaturæ Dei *in odium factæ, & in tentationem animis hominum, & in muſcipulam pedibus inſipientium dicuntur*. Et in Deuteronomio, *Si ſurrexerit in medio tui Prophetes, aut qui ſomnium ſe vidiſſe dicat, & prædixerit ſignum & portentum, & euenerit quod locutus eſt, & dixerit, eamus & ſequamur Deos alienos, non audies verba Prophetæ illius, quia tentat vos Dominus, vt palam fiat, an diligat is eum an non*. De tyrãnis verò, *Væ Aſſur; virga furoris mei & baculus ipſe eſt, in manu eius indignatio mea. Ad gentẽ fallacem mittam eum, & contra populum furoris mei mandabo illi, vt auſe-*

Qualiter à Deo datus hæreticus dici poſſit.

1. Cor. 12.

Ioan. 18.

Apoc. 18.

1. Reg. 22.

cap. 14.

Deut. 13.

Eſa. 10.

rat ſpolia,& diripiat pradã, & ponat illum in conculcationem quaſi lutum platearũ. Inſuper & iſto ſenſu tyrannus ſeruus Dei dicitur. Nã & Nabuchodonoſorem populi ſui oppreſſorem ſeruum ſuum vocat Deus. Eadem vtique ratione, qua & Diabolus *ſeruus* Deo *ſempiternus*
Eſa.27. Iob 41. in libro Iob nominatur. Et *Spiritum Domini*
1. Reg.16. Pſalm.77. *malũ* qui Saul agitabat, & *immiſſiones per Angelos malos*, vtique ad ſeruitutem Dei in Scriptura legimus. Ferè enim iſtud accidere ſolet, vt hæreſim perſecutio, hypocriſim crudelitas ſubſequatur, abeátque in Draconem,
Apoc. 12. vt Scriptura indicat, Serpens, iunctiſque viribus, *Eccleſiã ſimul*, vt Tertul. ait, *doctrinæ per-*
De præſcrip. *uerſitate hæreſis, & perſecutionum atrocitate Antichriſtus perſequatur. Niſi quod* (vt idem ait) *perſecutio & martyres facit, hæreſis apoſtatas tantum.* Et nos ſanè vtroq; modo, tum vt tẽtatorem, tum vt tortorem, ſicuti & Diabolũ datum à Deo Nauarrum, hæreticũ ſimul ac tyrannũ, confitemur. Adde etiã, ſi vis, in vtroq; ſenſu, ſeruum Dei inſtar Diaboli eſſe. Datur enim Dei ſeruum eſſe, tũ vt Angelus, tum vt Dia-
Pſal.118. bolus, *Omnia quippe ſeruiunt ei.* Sed vt illud piorum & Catholicorũ eſt, ita hoc malorũ & impiorũ. Quale & illud eſt apud Metaphraſten martyris Arthemij ad Iulianũ apoſtatã.
Sur.tom.6. *Cur, ô Imperator, ſacros Deo viros tam immaniter torques? Scias quoque te eſſe hominẽ, pari conditione patiendi natum, etiam ſi te Deus creauit Imperatorem. Si modò à Deo accepiſti imperium, & non*

potius

potius malus Dæmon te aduerſum nos expetitũ accepit,vt cribraret ſicut triticum, & ſuperſeminaret zizania. Nam vt in ſuperſeminatione zizaniorum tentatio infidelitatis, ſic in cribratione probatio deſignatur. Sed & ſe flagellum Dei eſſe, vt alterum Attilam, non obſcurè Nauarrus confeſſus eſt, cùm in Rothomagenſi agro, oppidum verſus, cui Caudebeco nomen, obequitans, (ſicuti à viris fide dignis auditum eſt) vaſtitatémque ingentem & populi luctum cernens: *Quam,* inquit, *populus iſte me mortuum vellet. Sed nimis adhuc nequam eſt.* Diuina ſanè virgula iſtud, vel ex impuro & polluto ore, vt qui ſe non ob aliud viuere, quàm ad populi pœnã Deique iram fateatur: tũ demum haud dubiè periturum, cùm populus *de medio ſui malum auferre,* cùm emendari occœperit, cùm *agere peruersè quieuerit,* cùm *impietas* miſſa foras *in terrã Sennaar,* vt apud Zachariam eſt, *fuerit,* cùm ad Deũ clamauerit, *qui liberabit eos de omnibus interitionibus eorum, & de omnibus tribulationibus eorũ eripiet eos.* Propter quod, nec re vlla magis aut ipſe, aut qui ab eo ſtãt, quàm Catholicorum precibus offenduntur, inſtar Diaboli, quẽ (vt ait ſacer Antonius) piorum vigiliæ, ieiunia, precéſque excruciant. Prædonum vtique ac furum in morem, quibus nullum magis inſuaue odioſúmve ſpectaculũ, quàm eius quæ eis debetur, crucis, ac furcæ eſt. Nã & ſic nos à Deo datum eſſe iſtum confitemur, ſed non

Luc.22.
Matth.13.
Nauarrus flagellũ Dei ſe fatetur.
Eſa.1.
Zach.5.
Pſal.106.
Athanaſ. in vita.

vt propterea huic vel miniſtris eius credi, aut eum in Regem agnoſci oporteat. Quin potius, vt cribro hoc, ſicuti ſub Iuliano, cribretur Eccleſia, vtque à reprobis electi, ab hœdis agni, à filiis Agar filij Spiritus, ab alienis legitimi ſeparentur, agnoſcatúrq; iuxta Prophetam quid interſit *inter ſeruientem Deo, & non ſeruientem ei.* Nempe vt tétationi huic, ſicuti & aduerſario Diabolo, reſiſtendo probentur Catholici, tolerãdóque id proficiant, vt & à vitiis purgentur, & patientiæ merito coronentur. Sic enim à Deo lupi beſtiæque immittũtur, ſed quas cædi fugarique: ſic peſtilentiæ & febres, ſed quas curari, ignéque purgari: ſic denique in arreptitios cacodæmones, ſed quos exorciſmis pelli abigique neceſſe eſt. Hicque locũ illud Tertul. habet, *Vanè & incõſideratè ſcandalizari eos, quòd hæretici tantũ valeant cùm ſint, qui impedire poſſint ne ſint. Nullaq; re tantũ valere hæreſes, quàm eorũ infirmitate, qui ſe vinci patiuntur: nihil vtique valituras, ſi in benè valentem fidem incurrant.* Omninóque qua ratione à Poëta de Deo dictum eſt,

Mal. 3. 1. Pet. 5. De præſcrip. Georg. 1.

Ille malum virus ſerpentibus addidit atris.
Prædarique lupos iuſſit, pontúmque moueri,
Vt varias vſus meditando extunderet artes:

eadem multóque meliore dicere poſſumus, oportuiſſe non hæreſes tãtùm iuxta Apoſtolũ, ſed & tyrannũ hunc hæreticũ noſtris tẽporibus eſſe, *vt qui probati ſunt manifeſti fiant,* ſitque iſta occaſione *gloria & honor homini operanti*

1. Cor. 11. Rom. 2.

ranti bonũ, & qui vicerint vt columnæ in tẽ- *Apoc.3.*
plo Dei collocentur. Eis autem *qui credunt*
iniquitati nec acquieſcunt veritati.& Dei inimico *Eſa.8.*
turpiter colla ſubdunt, ſit ille in petrã ſcan-
dali & in lapidẽ offẽſionis, ſit in idolũ quod *Num.11.*
colãt,in vitulũ quẽ adorent, ſit in cibũ con- *Pſal.77.*
cupiſcentiæ, vt carnes Iſraëlitis, ſit in cali-
cem veneni & erroris, mox futurus iuſto iu- *Pſal.68.*
dice Deo,de menſa in laqueũ,& in calicẽ iræ *Pſal.36.*
Dei,in gladiũ qui eos ſcindat, in Rhãnũ qui *Iud.9.*
incendat,in confuſionẽ quæ deiiciat, deniq;
in dãnationẽ quæ eos perdat. Nam ſic nos à *Nauarrus*
Deo datũ dicimus,vt non per gratiã Dei,ſed *qualiter à*
in furore & in ira Dei datũ prædicemus. Sic *Deo datus.*
enim dat Reges in furore ſuo, de quibus di-
cit, *ipſi regnauerunt ſed non ex me*,vt mendacio *Oſe.13.*
credentes *dimittat ſecundum deſideria cordis eo-* *Oſe.8.* *Pſal.80.*
rũ, ituros *in adinuentionibus ſuis*,vt *deſideriũ eo-* *Pſal.77.*
rum afferat eis, nec ſint fraudati à deſiderio ſuo, ſi-
cuti magnus Auguſtinus ait: *Ad iram*,inquit, *In Enchi.*
Dei pertinet iuſtam quicquid cæca & indomita con- *cap.27.*
cupiſcentia faciunt libenter mali,vt *quod placuerit* *Eccl.15.*
eis detur eis, & quia noluerũt benedictionem, *Pſal.108.*
elongetur ab eis,& maledictio quam dilexe-
runt veniat eis.

Sed vt hæc dicta ſint de eo quod Na-
uarrus à Deo datus dici poteſt,quòd addunt
in Regem datum eſſe, eúmque ius regni à
Deo habere,tum verò vt id blaſphemum ſit,
argumẽto nõ vno patet. Ac primũ manife- 1.
ſta blaſphemia eſt, quæ Deum authorẽ mali
facit. Nam ſi à Deo eſt & probatur hæreti-

cus Princeps,& ab eo quoque hæreſis vel ſit vel probetur neceſſe eſt:cũ nulla ex re incremẽtu hæreſi maius,quàm ex Rege hæretico eſſe poſſit, ſitq; SVPREMVS hic hæreſeos fauor,& quo maior dari nõ poteſt, ſi regnũ ac regni ius hæretico deferatur. Abundéque in eo erit hæreticis quòd ſibi in ſcelere ſuo gratulẽtur,probaríque illud Deo dicant, qui eo tinctũ,imo eius vindicẽ Principẽ ſibi datum diuinitus,vel à Catholicis ipſis audiant. Sed blaſphemiã ſcriptura arguit,quæ ait, *Quoniã non Deus volens iniquitatem tu es*, & , *Odio ſunt Deo impius & impietas eius:* & ex eodem abyſſi puteo fumum,id eſt hæreſim,& locuſtas, id eſt hæreticos,aſcẽdere teſtatur, quibus Rex nõ Chriſtus,nõ Deus,ſed qui Hebraicè Abadõ, Græcè Ἀπολλύων, Latinè Exterminans, abyſſi Angelus,id eſt,Diabolus nomẽ habet. Nec ſi hæreſes permittit Deus,propterea horũ auctor eſſe dicendus eſt,qui ne permitteret quidẽ,niſi quia vt D.Aug.ait, *Sapiẽtia ſua magis congruere vidit ex bonis mala elicere, quam nulla mala eſſe permittere.* Admirabilíque prouidentia,vt idẽ alio loco ait,*congruis tẽporibus ordinãtur vaſa iræ,vt de ipſis diuitias gloriæ ſuæ notas faciat Deus in vaſa miſericordiæ.* Nec minor blaſphemia Chriſtũ ſpõsã ſuã,quã vnicè diligit, quã ſanguine ſuo redemit ac mũdauit, iurato hoſti atque infami adultero polluẽdã dare ac proſtituere.Nã vt illudi Eccleſiæ ſuæ aliquãdo Deus patienter ferat, at probari id ab eo, iúſque adultero dari, quis niſi blaſphemus

Supremus hæreſeos fauor, Rex hæreticus.

Pſ. 5.

Sap. 14.

Apoc. 9.

In Enchir.

Lib. 1. cont. aduerſ. leg. & propb.

2.

Epheſ. 5.

phemus dicere auſit ? Sed nec ſine blaſphemia dici poteſt, Chriſtum Diaboli regnum cõſtituere. Quippe quẽ in id apparuiſſe ſcriptura ait, *vt diſſolueret opera Diaboli*, vt *Principem mundi huius mitteret foras*, vt de atrio deiiceret & ſpolia diuideret. Neque verò illud ambiguum, regnum Diaboli ab eo cõſtitui, qui Diaboli mẽbro ac ſemini ius ad regnum conferat ac tribuat. Qualis cũ ſit omnis hæreticus, nec citra blaſphemiam dici poteſt, hæretico ius regni à Deo datum eſſe. Adde quòd blaſphemũ eſt, Deum negare ſeipſum, agereque contra ſapientiam & iuſtitiam ſuam: velléque eũ ab hominibus coli, qui eius gloriam conculcat ac proſternit. Quod proculdubio erit, ſi ius ille hæretico ad regnũ cõceſſerit. Nec minus blaſphemum eſt id Regem à Deo nobis eum dari, cũ quo inimicitias nobis ipſe eſſe velit. Hoc enim eſt in Deo Est & Non, contra Apoſtolũ agnoſcere. Planum eſt autem inimicitias nobis cum hæreticó iure diuino eſſe. Quippe hæreticus ſemẽ eſt Diaboli, ſicut Catholici ſemen mulieris, quæ Eccleſia eſt. Scriptum eſt autem, *Inimicitias ponam inter te & mulierem, ſemen tuum & ſemen mulieris*. Vnde & Propheta, *Nonne qui oderunt te* Domine *oderam: & ſuper inimicos tuos tabeſcebam?* Iam verò quòd hæreticum Regem vocant per gratiam Dei, manifeſta in meritũ Chriſti blaſphemia eſt, quippe qui gratiam meruit, non ad

3. 1. Ioan. 2. Ioan. 12. Matth. 13. 4. 5. 2. Cor. 1. *Catholicis cũ hæretico iure diuino conſtituta inimicitia.* Geneſ. 3. Pſal. 138. 6.

ad deſtructionē,ſed ad ædificationē. Hæreticū enim Regē eſſe, manifeſta deſtructio eſt. Ad nihil quippe vtilis niſi ad ſubuertendum

Matth.12. hæreticus. Et qui *cum Chriſto non eſt, cōtra Chriſtum ſit neceſſe eſt.* Nec verò cum Chriſto eſſe poteſt, qui de corpore eius abſciſus eſt, quod eſt Eccleſia: Quomodo ergo per gratiam Dei

7. Rex dicatur? Adde quòd gratiā Chriſti ſanguine quæſitam abſurdum eſt extra Eccleſiam eſſe, aut non propter Eccleſiam operari, ſiue illa ſit gratum faciens, ſiue ſit gratis data, qualis omnino eſt, quæ in miniſte-

1.Cor.12. riū conceſſa eſt, *Diuiſiones quippe gratiarū ſunt, idem autē ſpiritus: Et diuiſiones miniſtrationū ſunt,*

Epheſ.1. *idem autem Dominus.* Idque in vno corpore (vt ait Apoſtolus) *quod eſt Eccleſia.* Non enim gratia ſanitatū, Prophetiæ, virtutū, & ſimiles ni-

Socr.lib.7. cap.17. ſi in Eccleſia ſunt. Nec ſi in baptiſmi cauſa Nouatiani virtutes ac miracula ediderunt, id ſuo ac non potius Eccleſiæ merito fecerunt, cùm non de ſua in eo contra Eccleſiam inſania, ſed ipſius Sacramenti dignate agere-

Regiminis ſeu regni gratia extra Eccleſiam non eſt. tur. Multò ergo minus extra Eccleſiam regiminis ſeu regni gratia eſſe poteſt, quæ tantò nobilius miniſterium eſt, quantò generalius, atque adeo in hanc vel illam partem potentius. Nam regiminis gratia vt

c.in die.de conſec.diſt.5. ad Eccleſiam ſpectet, & in Eccleſia ſit, vel canon ipſe indicat, quo *Theutonicis conceſſum regimen Eccleſiæ* dicitur. Non quo ſe Imperator in proceres Eccleſiæ atque ſacerdotes poteſtatem exercere putet, ſed vt

ſe ſuo

ſe ſuo quodammodo regendæ Eccleſię inſeruire,imo & animarum curam gerere intelligat. Quod quàm ab hæretico,atque omni ab Eccleſia extorri alienum ſit, vel res ipſa clamat. Accedit & blaſphemiæ abſurditas. Nam 8.
ſi à Deo ius regni hæreticus habet,aut immediatè id erit à Deo, aut intermedio gentium iure,vt id liget in cœlo Deus, quod in terris populi conſenſu ligatum ſit. Non prius: quia nec id vniuersè de Rege,multominus de hæretico verum eſſe poteſt, & id ante ſatis eſt probatum. Sed nec poſterius:quia non niſi in capacem & habilem ius gentium conſentire poteſt. Incapacitas autem & inhabilitas hæreſi maior nulla eſſe poteſt.

Rex per gratiã Dei quid.

QVIN ſi quęratur quid ſit per gratiã Dei, aut in furore Dei Regem eſſe,quíque ſint vel gratia Dei,vel furore Dei Reges,hoc ſanè reſponſi eſto. Cùm gratia vniuersè ſit donũ Dei, ſiue auxilium ad Deum mouens ac perducẽs, per quod ſcilicet Deus trahit omnia ad ſeipſum,& ſine quo negat Chriſtus venire ad ſe quemquam poſſe, quod quidem naturæ ordinem ſic excedit, vt ei nunquam pugnet tamen, ſed eam perficiat, cum naturæ perfectio ſit ad principium ſuum applicari: ſed cum hoc diſcrimine tamen, vt cùm Gratia alia ſit gratum faciens,alia gratis data,quemadmodum illa eum in quo eſt Deo iungit, eíque propria eſt, niſi quòd per accidens etiam aliorum eſt, in eo quòd aliis ædificandis ſeruit,ita hæc habenti ſæpe inutilis, aliis

Ioh. 6.

potius trahendis & ad Deum quouiſmodo ducendis inſeruiat, qualis omnino eſt, quæ in miniſterium data gratia eſt, id ſequitur, cum regnandi ſeu regiminis gratia tota poſterioris generis ſit, nec tam propter eum qui præeſt, quàm propter eos quibus præeſt data (non enim propter paſtorem oues, ſed propter oues paſtor eſſe ſolet) tum ſi quis natura aptus, legibus & rectæ rationi congruenter, probante Rep. ad regnum ingreſſus, id agat, vt quod publici boni eſt politicè Chriſtianéque promoueat, hunc demum Dei gratia Regem eſſe. Quia nonniſi per magnam Dei gratiam eſſe poteſt, vt talis támque vtilis principatus populo inducatur. Ab eo ſcilicet, *in cuius manu eſt poteſtas terræ*, quiq; *vtilem rectorem in tempore ſuſcitat ſuper illā*. Neque verò aliter ad Regē gratia illa ſpectat, niſi quia quæ populo boni vtiliſque principatus conceſſa gratia eſt, huic contigit vt per illū, idoneum videlicet minimè gratiæ contrarium, eadem adminiſtretur. Vt contra cum Ira Dei aliud nihil ſit, quàm gratię ſubſtractio, ſeu vt Aug. ait, *nonniſi auerſio vultus eius*, id dicēte vel Propheta, *Ne auertas faciem tuam a me, ne declines in ira à ſeruo tuo*; haud ſecus quàm Solis receſſus noctem ac tenebras facit, & ira propter ſimilitudinem effecti nuncupatur: ſed ira tamen, vt non aliundè auerſio Dei ſit, quàm quòd primi ipſi à Deo auertimur: propter quod & iram Dei deffinit Iamblychus, *cum ab eius benefica cura, quaſi à lumine Solis* diu

Regnādi gratia non propter eum qui praeſt, ſed propter eos quibus praeſt data.

Eccl, 10.

Quid Rex per irā Dei.
In pſal. 26.
Pſal. 26.

Lib. de myſt. capit. de ira Dei.

diuertimus: ſi quis vel natura ineptus, vel legibus ac rectæ rationi contrarius, id exigentibus propter auerſionem à Deo populi peccatis, vi armíſque repugnanti populo intrudatur, aut publicæ paci inutilis, vel etiam hoſtis infenſúſque ſit, non iam gratia Dei, ſed ira ac furor ſit, taliſque non per gratiam, ſed per furorem & indignationem Dei, Réxque propterea non iure ſed facto tantum ſit dicendus. Tolerabilior quidem, ſi politicæ paci tantum iniurius ſit, quantumuis ſubditos oneribus premat, ſcorpionibus cædat, libertatem fortunáſque eripiat, ius æquúmque opprimat. Vt contra deteſtabilior, modiſque infinitis execrabilior, ſi ad iuris oppreſſionem, Religionis interitum aut etiam periculũ addat. Imo etiam ſi ſaluis cæteris, quod ſummum pretium eſt, religionem opprimere, ac regnum cœlorũ auferre præſumat. Sua quippe hic manet Iræ furoriſque Dei diſtinctio, vt cum illa ſicuti ex Scriptura Rupertus probat, alia parua ſit, quæ temporalis cuiuſcunque generis oppreſſio eſt, alia magna, quæ ſalutis æternæ priuatio; *faméſque*, vt Propheta ait, *non iam panis, ſed verbi Dei* per religionis interitum eſt: ſicuti & miſericordia Dei alia magna, quæ æternùm ſaluat, alia parua, quæ temporaliter eripit; & ſæcularia commoda dat: atque ita, vt cum parua miſericordia ira magna Dei, & cum miſericordia magna ira Dei parua vt plurimum commorentur, propterea qui temporaliter affligit tyrannus, in

Rex facto, nõ iure.

Ira Dei duplex.

Li. 9. de vict. verbi Dei,

Amos 8.

ira Dei parua, qui verò Religioni infenſus eſt, in ira Dei magna datus, factóque, vt dictum eſt, non iure Rex eſſe dicatur. Haud ſecus quàm à magno & potenti prædone, quæ per vim ille rapuerit, etſi id Deo permittente, hoc eſt non impediente, ac propterea irato ſit (non enim aliud, vt dictum eſt, ira Dei quàm gratię auxiliique ſubſtractio) facto quidem, ſed non iure poſſidentur. Nam vt vera ſit illa iræ ac miſericordiæ Dei diſtinctio indicant ipſius apud Prophetam verba. *Zelatus ſum*, inquit, *Hieruſalem & Sion zelo magno, & ira magna ego iraſcor ſuper gentes opulentas; quia ego iratus ſum parum, ipſi verò addiderunt in malum*: zelum vtique magnum magnam miſericordiam vocans, qua Hieruſalem, id eſt, Eccleſiam æternùm ſaluaturus eſt: de qua alibi Propheta, *Miſerere mei Deus ſecundum magnam miſericordiam tuam*. Vt contra iram magnam, id eſt, æternam damnationem iis pronũciat, qui populum Dei temporaliter opprimere (quæ ira Dei parua eſt) non ſatis habentes, ad religionis etiam defectionem hortari, eiúſque interitum moliri (nam hoc eſt *addere in malum*, ſiue iram magnam, quæ ſimpliciter malum eſt, paruæ iræ, quæ mali tantum ſpeciem habet, ſuperaddere) non dubitant. Quo eodem ſenſu alibi Deus ait, *Si dereliquerint filij eius legem meam, & in iudiciis meis non ambulauerint: Si iuſtitias meas profanauerint, & mandata mea non cuſtodierint, viſitabo in virga iniquitates eorum, & in verberibus peccata eorum. Miſericordiam*

Zach. 1.

Pſal. 50.

Pſal. 88.

diam autem meam non diſpergam ab eo. Quam tandem? *Semel*, inquit, *iuraui in ſancto meo, ſi Dauid mentiar: ſemen eius in æternum manebit.* Miſericordiam videlicet Chriſti aduentum ac religionem, æternámque Eccleſiæ ſalutem *κατ' ἐξοχὴν* vocat, vt magnam miſericordiam eſſe intelligas, præ qua cætera quæ dantur bona, nihil niſi parua miſericordia ſint, & præ cuius euerſione aut amiſſione, cętera quæ tolerantur mala vix iræ loco poni, nec niſi parua ira iudicari debeant. Qualiter ſcilicet, ſi exemplis certandum eſt, ſub Pharaone in immanibus illis inſanarum ſubſtructionum molibus ac preſſuris: itémque ſub Chuſam-raſataim Meſopotamiæ, ſub Eglon Moabitarum, ſub Iabin Chananæorum Regum, ac deinceps ſub Madianitarum, Ammonitarum ac ſæpius Philiſthæorũ iugo ſeruientibus: addimus etiam & ſub Nabuchodonoſore vrbis incenſore, & tranſmigrationis Babylonicæ authore, in acerbiſſima & luctuoſiſſima perſecutione, quamdiu vis illata religioni non eſt, parua Ira fuit. Magna vtique futura, ſi quod poſtremus hic inceperat, vt ad aureæ ſtatuæ cultum populum cogeret, ac recuſantes in fornacem ardentem mitteret, diuinitus ſedatum, atque inſigni trium puerorum miraculo pręciſum nõ fuiſſet. Vt contra ſub Hieroboam, *qui peccare fecit Iſraël*, & exitij ęterni cauſa fuit: deinde ſub Antiocho *radice peccati*, religionis oppreſſore, qui nefarium pietati bellum indixit, qui ſab-

Exod. 1. *Iud. 3.* *Iud. 4.* *Iud. 6.* *Iud. 10.* *4. Reg. 25.* *Dan. 3.* *3. Reg. 12.* *1. Macch. 1.*

batha prohibuit, ſan&ta coinquinauit, circũciſionem abſtulit, ſacros libros incendit, abominandum deſolationis idolum ſuper altare Dei poſuit, aras & ſacrificia dæmonibus inſtituit, magna Ira proculdubio fuiſſe putãda eſt. Sed ita tamen, vt in eos tantum magna ira eſſet, qui eius impietati colla ſubmiſerũt, qui relicto *teſtamento ſancto, fecerunt ſibi præputia*, id eſt, circuncitionem in gymnicis certaminibus velarunt, *venundatique vt facerent malum*, ad idola turpiter deflexerunt. Vt iis contra, qui fortiter reſtiterunt ac *pro teſtamẽto patrum*, ſicuti Mathathias docuerat, *animas ſuas poſuerunt*, cuiuſmodi præter illos fortiſſimos duces Iudam, Ionathan, Simonem, & alios qui armis contra impium tyrannũ fortiſſimè dimicarunt, vrbem ac templum ab impuritate vindicarunt, ac Fœderis ſacri contra hæreticum ineundi exemplo nobis præierunt, beati illi cum egregia ac nuſquã ſatis laudata matre ſeptem fratres ac martyres Machabęi extiterunt, nonniſi parua ira fuit. Quod & ipſi procul dubio agnouerunt, ac verbo etiam confeſſi ſunt, cùm qui ex iis ſeptimus & natu minimus erat cæſis iam fratribus ipſe moriturus, id tyranno in os dixerit, *Etſi nobis propter increpationem & correptionem Dominus Deus noſter modicum iratus eſt, ſed iterum reconciliabitur ſeruis ſuis*. Et infra, *In me* (inquit) *& in fratribus meis deſinet Omnipotentis ira, quæ ſuper omne genus noſtrũ iuſtè ſuperinducta eſt*. Ad irã verò magnam pertinet, quod ille in Tyrannum iis verbis

Magna ira Dei ad eos tantùm pertinet, qui impietati colla ſubdunt.

1. Macch. 1.

1. Macch. 2.

2. Macch. 7.

verbis annunciat. *Tu autem ſceleſte & omnium flagitioſiſſime, noli fruſtra extolli vanis ſpebus, in ſeruos Dei inflammatus. Nondum enim omnipotentis Dei & omnia inſpicientis iudicium effugiſti. Nam fratres mei modico nunc dolore ſuſtentato, ſub teſtamento vitæ æternæ effecti ſunt. Tu verò iudicio Dei iuſtas ſuperbiæ tuæ pœnas exolues.* Eodem vtique ſenſu, quo tum de iis, tum de aliis martyribus Sapiens ait, *In paucis vexati, in multis bene diſponentur.* Et Auguſtinus, *hic vre, hic ſeca, vt in æternum parcas.* Contrà verò de impiis, *Exacerbauit Dominum peccator, ſecundum multitudinem iræ ſuæ non quæret.* Id eſt, magna Dei ira fiet, vt in hoc mundo non corripiatur, ſed æternùm in futuro puniẽdus ſeruetur. Hîc quippe per iram paruam boni corripiuntur, vt non per iram magnam cum hoc mundo damnentur. De qua illud Pſaltis, *Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua,* ſcilicet magna, atque adeò κατ' ἐξοχὴν, *corripias me.* Quo non multum abſimili ſchemate, *Calix iræ Dei* in Scriptura nuncupatur, cuius initium parua ira, fex verò magna ira, hoc eſt, æterna dãnatio, ac religionis interitus perpetuò intelligi debet. Quod ſi ita eſt, nec verò periculum Eccleſię ac religioni maius vllum, quàm ſub infenſiſſimo eius hoſte, hoc eſt, hæretico eſſe poteſt, intelligitur ex eo, quàm intolerabilis, quámque magna Dei ira digna, ac punienda eorum nequitia atque blaſphemia ſit, qui Nauarrum hæreticum & relapſum, próque hæretica prauitate annos prope triginta pugnant

Sap. 3.

Pſalm. 9.

Pſalm. 6.

Pſal. 74.

Hier. 25.

gnantem, ſacerdotum ſanguine madentem, hæreſimque ac Diaboli regnum vbique ſtabilientem, nihilo ſecius per gratiam Dei Regem vocant. Et quod illis, qui eum recipiunt, aut ei quoquo modo fauent, magnæ iræ, nobis verò qui reſpuimus, & pro eo famem, nuditatem, cruces & gladios toleramus, paruæ iræ loco eſt, id per gratiã Dei eſſe, quémque Regem facto habent, eum etiam iure Regem, Deóque auctore tueri, atque ita nos ad paruam Dei iram magna ira commutandam hortari non vereantur.

Quòd ſchiſmatica. POSTREMVM ſupereſt, quòd de facto Nauarrum ſe Règem agnoſcere, eíque ſeruire profitentur, & quòd malè cogitatum erat, ad praxim peius reducitur: ac vicinis propterea cognatiſque criminibus tenetur, vt ſimul iſto facto in Eccleſiam ſchiſmaticos ſe probent, & in Rempub. perduelles.

NON enim obſcurum Schiſma eſſe poteſt cùm iſta ſententia ab obedientia Eccleſiæ vnius, ſanctæ Catholicæ, Apoſtolicæ & Romanæ, quæ tum antiquo & communi, tum priuato & recenti iure nominatim à regno hæreticum hunc excluſit, ac ne quis ei ſeruiat, ſub anathemate prohibuit, tam clarè diſcedatur. Turonenſium videlicet, Cathalaunenſium & Cadomenſium, quaſi tricipitis Cerberi, furori congruenter, qui Pontificis diplomata lacerarunt, ignique per manum carnificis admouerunt, Carnutenſis item cõciliabuli, qui Pontificum abuſiuum diploma eſſe cenſue

cenſuerunt,quantúmque in iis fuit, Galliam totam ſchiſmaticã eſſe voluerunt. Tantò rurſum peius ſchiſma, quantò cauſa deterior, ſiue radicẽ arboris, quæ hæretici ad regnum promotio eſt,ſiue fructũ huius ſpectes. Qui cùm in omnem partem malus, tum verò in eo peſſimus eſt,& ad diſſipandam Eccleſiam mirè efficax, quòd indigniſſimis atque adeò hęreticis, vtpote per hæreticum, iſto modò beneficia cõferentur, Catholici excludẽtur, lupis Eccleſiæ atque oues Chriſti cõmittentur, ac dũ reſiſtẽdi via nulla,nulla cautio eſt, paulatim religio regníque baſis auferetur. Qualiter enim proceſſuri in eo ſint, tum ex raptis vi ac violentia iuſtis poſſeſſoribus beneficiorum titulis, tum ex eo maximè patet, quòd vna hæc obtinendi beneficij incapacitas, non ſi improbatæ quis religionis ſit, ſed ſi in Regis Catholici electionem cõſenſerit, aut omnino de Catholicorum Vnione ſit, Turoni & in eius curia eſſe ſolet.

Quòd perduellionis pœna.

NEC verò minus in Remp. manifeſta perduellio, quia iſto pacto [1]. Regni leges cõuelluntur, [2]. Splendor regni conculcatur. [3]. Hoſti notorio Reſp. proditur, [4]. Reip. ac regno factæ iniuriæ approbantur, [5]. Sanctorum Patrum teſtamenta violantur, [6]. Tyrannorum ethnicorum inſtar, armata vi tyrãnus regno Chriſtianiſſimo inducitur, [7]. Chriſtianiſſimi nominis, eiúſque iuris ac dignitatis abalienatio committitur, [8]. Regno denique falſa nomina falſáque cõditio imponuntur. Leges 5.

quippe regni cõuelli hic cõſtat, cuiuſmodi hę
1 vetuitæ ſunt, *Regem vnctione conſecranto. Ad iuramẽtum de Eccleſia Dei in vera pace cõſeruanda, de ſeruãdis tuẽdiſque Eccleſiarum & Epiſcoporum priuilegiis, de prohibendis in omni hominum genere rapinis & iniuſtitiis, de hæreticis ex omnibus terris iuriſdictionis ſuæ bona fide expellendis adigunto.* Sunt enim illa concepta iuramenti Franciæ Regum verba, & quidẽ in Lateranenſi Concilio ferè ſic deſcripta, vt inde deprompta videri poſſint. Et quæ priuatim nuper in comitiis Blæſenſibus in legẽ fundamẽtalem abierunt, *Hæreticus à regni iure excluditor. Henricus Borbonius hæreticus, relapſus, ab Eccleſia excõmunicatus, hoſtis patriæ iudicator. Omni iure ſucceſſionis, regni, dominij ac præfecturæ excidito. Hunc bello armiſque Franci perſequũtor.* Quod ne ille vltra præcipiti conſilio factum, aut violentè extortũ dicere poſſit, vt nouiſſimè in ſuo illo recenti diplomate mentitus eſt, facit iteratâ ſæpius & in codicem relata dãnatio, annuẽte imo iubente HENRICO, qui tũ erat, Rege, quódque iterum & tertio ante crudelem illam tragœdiam, quæ 23. Decembris contigit, factum fuerat, poſt commiſſum ſcelus, cum acciſæ Vnionis ſeu Fœderis vires viderentur, etiam approbante: cum re ſæpius iuſſu Regis diligenter examinata, fruſtráque iſto admonito, conſtans omnium ordinum eadémque vox, vel in media trepidatione permaneret, DAMNATVM eum, Regnóque extorrem eſſe. Nec dubium hîc tolli
2. ſplen-

Franciæ Regum iuramenta.

Nauarrus à regno publica lege excluſus.

ſplendorem regni, qui in eo poſitus eſt, quòd hæreticũ Regem, aut quem talem eſſe conſtaret, paſſum regnum hoc adhuc neminem eſt, Imo nec in vicinis regnis Burgundiæ & Aquitaniæ hæreticum principatũ ſuſtinere potuit, ſed ea iure Chriſtianiſmi bello acquiſiuit ac ſubegit. Hoſti verò notorio vt prodatur Reſpub. vetera recentiáque eius acta docent, vt qui hoſtis ab vtero, & in armis perpetuus, nullum niſi Catholicum ſanguinem fundere didicit, legitimos Reges hæreticorũ prędonúmque cõquiſitis vndique armis, horum ipſe Dux, laceſſiuit vexauítque. In patriam exteros hæreticóſque hoſtes Alemannos Anglóſque introduxit, legitimũ Regem Carolum Borbonium Cardinalem in carcere tenuit, & ad mortẽ adegit, iura denique omnia diuina profanáque violauit. Amplius etiam exterorũ principũ prædæ regnũ expoſuit. Plana enim hîc legis authoritas, quæ hunc, quæ fautores eius, & qui regnum huic deferunt perduellionis damnat. Quippe quæ maieſtatis reum agit, *Qui contra Remp. arma ferat, quive hoſtibus nũtum literáſve miſerit, ſignúmve dederit, fecerítque dolo malo, quo hoſtes populi iuuẽtur aduerſus Rempub.* Neque verò dici poteſt, non probari ab eo illatas Reip. iniurias, qui ſontem nõ modò ſupplicio eximit, ſed etiam in throno collocat, puniendíſque aliis præficit, & furenti in vindictam libidini habenas laxat. Violati verò Patrum teſtamenti crimen in vno ſatis Beati Remigij,

Regni Frãciæ ſplendor, hæretico rege hactenus caruiſſe.

3. *Nauarrus regni hoſtis.*

ff. leg. 1. ad l. Iul. Maieſt.

4.

Franciæ Regũ Apoſtoli atque Patris, neglecto tranſgreſſóque teſtamento eſt, quo ille diſertè cauet, *Vt ſi regium genus à ſe conſecratum, ſiue quis de Regio & conſecrato ſanguine, mala pro bonis reddens, Eccleſiarum Dei peruaſor, deſtructor, depopulator grauis, aut contrarius exiſtere voluerit, à Rhemenſi Archiepiſcopo, & aliquot adiunctis Epiſcopis moneatur. Et ſi deinceps incorrigibilis, contumaciæ ſpiritum non depoſuerit, & ſe per omnia ſubdens, benedictionibus Eccleſiæ participare noluerit, elogium ſegregationis à Chriſti corpore ei ab omnibus porrigatur, totúmque ei, quòd in perſona Iudæ traditoris Domini noſtri Ieſu Chriſti decantare ſolet Eccleſia, per ſingulas ei decantetur Eccleſias. Fiantque dies eius pauci, & principatum eius accipiat alter.* Cui decreto quatuor ſanctiſſimi Epiſcopi, Medardus Nouiodunenſis, Vedaſtus Attrebatenſis, Lupus Sueſſionenſis, Genebaldus Laudunenſis, hac forma ſubſcripſerunt: *Cui pater Remigius maledixit, ego maledixi: cui benedixit, benedixi: interfui, & ſubſcripſi.* Cuius teſtamenti quantus terror, quàm formidabile ſit fulmen, quantáque religione ab eo violando cauendum ſit, cùm alij Galliæ Reges, quibus, tametſi in re minori, contempta vel læſa Eccleſię authoritas ac cenſura exitio fuit: atque in iis Heribertus Pariſiorum Rex, & Philippus Pulcher, Ludouicus Craſſus & alij, tum vnus omniũ inſtar, terribili ad omnium ſæculorum memoriam exemplo, HENRICVS tertius fuit. Ne quis deinceps decretum hoc in cœlis con-

Nauarrus B. Remigij teſtamento à regno excluſus.

Pſalm. 108.

conſignatum, támque terribiliter ratum auſit violare. Quo magis eorum intolerabilis 6
inſania eſt, qui quod olim in Romano imperio militaris inſolentia fecit, vt tyrannos ſæpe nequiſſimos principatui intruderet, ac Reipub. ceruicibus imponeret, idem hodie in impuriſſimi ac ſceleratiſſimi capitis cauſa, contra cœlum more gygantæo, contráque leges,& Patriæ mores, omni euerſo diuino humanóq; iure, tentare non dubitent. Chri- 7
ſtianiſſimi verò nominis iuríſque ac dignitatis abalienàtionem apertiſſimè faciunt, qui homini ne Chriſtiano quidem Chriſtianiſſimum regnum parere volunt. Niſi probabile credimus Catholicorum vllum tantum deſipere, vt hæreticum Chriſtianum eſſe putet. Cùm plana ſit Aug. Cyprianique ſententia, *Quiſquis ille eſt, qualiſcunque ille eſt, Chriſtianus non eſt, qui in Eccleſia Chriſti non eſt.* Et Epiphanius hæreticum non aliter quàm æquiuocè, hoc eſt, vt homo pictus homo dicitur, Chriſtianum eſſe dicat. Et vtriſque antiquior Tertullianus, *Si hæretici ſunt*, inquit, *Chriſtiani non ſunt.* Sed & rationem addit, *Cùm quærunt*, inquit, *nondum tenent: cùm autem non tenent, nondum crediderunt: cùm autem nondum crediderunt, non ſunt Chriſtiani.* Prorſus vt cum iſto argumento Nauarrus, qui ſe inſtrui velle ait, arguat ſe necdum Chriſtianum eſſe, tum monſtri id ſimile ſit, quòd Chriſtianiſſimus Rex eſſe velit, antequam Chri-

Cypr. de vni. Eccleſ.

Hæreſ. 29.

De præſcrip.

L. *damnato. cod. de hære.* ſtianus. Sed & ſi ciuili iure certandum eſt, leges ipſæ hæreticum Chriſtiani appellatione indignum cenſent, talémque vetant nomi-
8. nari. Falſa denique nomina falſáque conditio vt regno imponantur, ex eo videre eſt, quòd Franciæ regnum Feudi inſtar eſſe volunt, falſóque fundamento nixi, quod hæreticis ſolenne eſt, vt ſuper falſo fundamento ſuas contra fidem atque Eccleſiam nænias ac deliria ædificent, idem illi contra Remp. ac patriã in Coronæ ac Regni cauſa præſtant. Nam vt ſub falſo iſto axiomate, *Quòd ſola Scriptura ſit verbum Dei, indéxque earum quæ de fide ſunt cõtrouerſiarum*, poſt veteres & antiquas hæreſes, Lutherani atque Caluiniſtæ ſuam illam in Romanum Pontificem inobedientiã, turrímque adeo Babylonicam extruunt: ita ſub hoc falſo ſuppoſito, quòd Franciæ Regnum iure ſucceſſionis ac Feudi primogenito debeatur, quicquid hoc turbarum, ſeditionum, bellorum ac pernicioſiſſimæ ac monſtroſiſſimæ opinionis cauſæque eſt extruere atq; ædificare non verétur. Non enim dici poteſt deberi iure Feudi, cùm Feudorum antè annos circiter octingentos, hoc eſt, ante Longobardos, & quadringentis poſt regnum hoc inſtitutum annis, mentio nulla extiterit. Nec iure ſucceſſionis, cùm diuiſionem inter cohæredes regnum hoc iam non ferat, nec ad fœminam recta linea, in defectu maſculi (ſicuti
Num. 27. in ſucceſſione lege tùm diuina, tum huma-

na fieri ſolet) ſed ad maſculos collaterales lege Salica, vel ipſorum confeſſione deuoluatur. In hoc ſanè ridiculi: quòd cùm lex Salica, quæ iuris gentium eſt, alioqui politicè bona, atque ex ſe vtilis ſit, hanc vſque adeo ratam eſſe volunt, vt iuri diuino opponere, ſupráque omne, quod dicitur Deus, extollere non dubitent. Vt qui hæreticum, quèm lex diuina Regem eſſe prohibet, ipſi ſub legis Salicæ, nec eius quidem probè intellectæ (quippe quæ limitationem de habili, ſicuti ante dictum eſt, neceſſariò contineat) præiudicio atque præſidio Regem eſſe velint: imò agnoſcere atq; profiteri próque eo armis tan diu contra Eccleſiam ac patriam certare non vereantur. Quamquam nec ſi iure Feudi ſucceſſioníſve certandum eſt, obtineri ab iis poteſt, cùm hæreticum præter quàm quòd lex ciuilis hæreditate omni priuat, tùm quæ vna de potentiſſimis amittendæ hæreditatis ac Feudi cauſis eſt, *Si quis paternum cubile polluerit, Si Domini ſui vxorem adulterauerit, aut cum ea turpiter luſerit*, tantò potétius in iſto locum habet, quantò nobilioris Patris ac Domini, qui Deus eſt, nobilior coniux ac ſponſa Eccleſia, fœdius ab iſto, tot dirutis templis, tot erectis dæmonum ac peſtilentis doctrinæ Synagogis, tot trucidatis ſacerdotibus, tot conſtupratis impotenti libidine ſacris virginibus (quas ſubinde mutans, & alias aliis ſubſtituens, déque clauſtro in clauſtrum ſatiandæ libidinis cauſa volitans, religionem

L.16. co. de hære. Feud. lib. 1. cap. 5.

Nauarrus ob ſacrilegam libidinē diuino iure à regno excluſus.

nem

nem ſe mutare, feſtiuus raptor ac turpis ſacrilegus cauillatur) dehoneſtata, maculata, vitiata atque polluta eſt. Tantò rurſum firmiore ad excluſionem argumento, quantò terribilius iſtud in Rubē primogenitum Iacob, diuinitùs in re ſimili pronunciatum à patre decretum eſt. *Effuſus es ſicut aqua*, N o n *creſcas, quia aſcendiſti cubile patris tui, & maculaſti ſtratum eius.* Vnde factum, vt quia patris cubile polluerat, triplici quæ eum primogeniti iure cōtingebat prærogatiua, Sacerdotij, Regni, & duplicis portionis, auctore Deo priuatus ſit, quorum primum in Leui, ſecundum in Iuda, tertiū in Ioſeph tranſlatum eſt. Ne qui paria commiſerit, vllo deinceps iure ad regni Chriſtianiſſimi ingreſſum aſpirare auſit. Nam qui tam fœdè Chriſti ſponſis illuſit, qualiter in Chriſti ſolio ſedere aut præeſſe poterit? Aut qualiter inceſtum, tam multarum corruptorem, admittet ſceptrum hoc, quod ſcelere iſto in vnica conſpurcatum Ludouicum Regē nec ferre diutius potuit? Imo & alterum Henricum, nuper pari modo inceſtum, non tam eiecit, quàm eructauit?

Geneſ. 49.

A c c e d v n t iis in patriam, quæ poſt Eccleſiam omnes omniū charitates cōplexa eſt, & ab eo diruta, euerſā, proſtrata, atque iis, quæ in qualicunque illo Carnutenſi ſcripto memorantur, cladibus afflicta atque vexata eſt, inſignes iniuriæ. Quas ſi quis noſtris, hoc eſt Catholicis, quaſi harum cauſa ſint, obiicit, tum plana reſpōſio eſt, vt dura ſit parti

clades publica Catholicis honeſtæ, hoſtibus dedecoroſæ.

vtri

vtrique vaſtitas illa, verúmque ſit partem eius & noſtros neceſſario bello attuliſſe, tũ illam ipſis tam honeſtã eſſe, quàm dedecoroſa hoſtibus ac turpis eadem eſt. Tam videlicet dulce ac decorum pro patria atque Eccleſia pati, quàm infame & turpe contra vtramque vel premi vel armatum eſſe. *Nemo veſtrum*, ait D. Petrus, *patiatur vt homicida, aut fur, aut maledicus, aut alienorum appetitor. Si autem vt Chriſtianus, non erubeſcat, glorificet autem Deum in iſto nomine.* Non enim ſi pro pudicitia certans, lacera crinibus, aut contuſa facie proba mulier fuerit, deformis propterea, aut minus pulchra dicenda eſt. Tam laudanda de conflictu, quàm turpe huic parere adultero fuiſſet. Tam rurſum vulnere accepto illatóque honeſtata, quàm de vtroque confuſus turpiſque adulter abſcedit. *Vſque adeo*, vt ait Auguſt. *intereſt non qualia, ſed qualis quiſque & agat & patiatur. Manétque cum ſimilitudine operum diſſimilitudo agentium, ſicut & ſub ſimilitudine paſſionum diſſimilitudo paſſorum.* Non ſecus quàm *eodem motu terribiliter exhalat cœnũ, & ſuaue fragrat vnguentum: & ſub eodem igne aurum rutilat, & palea fumat: & ſub eadem tribula ſtipulæ comminuuntur, & frumenta purgantur. Nec ideo cum amurca oleũ confunditur, quia eodem prali pondere premitur.* Ne quis putet, ſi paria agũt ferúntq; & qui pro hæretico, & qui pro Eccleſia pugnant, pari conditione vtroſque vel vitij vel virtutis, aut etiam damnationis vel commendationis eſſe.

1. Pet. 4.

Lib. 1. de ciu. cap. 8.

Atqve hæc ſunt quæ veluti ad clepſydrã, pũctim breuiterque dicta, & ex doctiſſimorũ patrũ ſententiis eruta, pro Cenſuræ huius probatione Illuſtriſſimi Legati mandato faciant ſatis: vnde cõſtet, quàm verè Propoſitio illa, vndecunque prodierit, non falſa aut abſurda tãtùm, ſed & hæretica, blaſphema, ſchiſmatica, perduellioníſqueplena ſit. Vt cũ neceſſe ſit, quotquot eã tenẽt ac mordicus tuentur, tamdiu & ipſos hæreticos, blaſphemos, ſchiſmaticos atque perduelles eſſe, tum cauſa nulla ſit, quin dũ venenũ aperitur, dũ quæ mali cauſa, error in principio atq; ignoratio fuit, diſcutitur, & ad radicẽ ſecuris apponitur, omnẽ ſibi ab ea, ſi ficta ſit, abhorrẽdi, ſi vera, quantocyus recedendi ac nunciũ remittendi, dũ licet & datũ eſt, honeſtam rationẽ eſſe putent. Ad quod maturandũ, ſi & hæc inſuper optima via eſt, vt cogitent quid ſe, quid nobis, hoc eſt, quid Nauarro, quid Catholicis victoribus futurum ſit, atque vtros tãdẽ vincere optãdũ ſit, eóſne, quorum pluſquã Cadmea victoria, & vtriſque tũ victis tũ victoribus, ſtabilito Caluiniſmi throno, euerſa religione ac patria, omníque tum diuino tũ humano proſtrato iure, ſub impio principe, luctuoſa futura eſt: an eos potius, quos victores eſſe religionis ſecuritas, hæreſeon fuga, vitiorum ſecuris, reſtitutio iuris & æquitatis, regni ſplendor, vtriuſque partis ſalus, ac publica ſub pio ac verè Chriſtianiſſimo Rege tranquillitas eſt: ſi tale id eſt, vt ſi

quid

quid in iis bonæ mentis, ſi quid auitæ Francorum laudis, ſi quid Chriſtianiſſimæ pietatis reliquum eſt, id in omnem partem meritò debeat excitare, tum verò quod in nobis eſt, vt pro eo ac debemus vota faciamus, vt precibus ac ſacrificiis omnipotentem Deum fatigemus, id nos vt fecimus adhuc, & facturi amplius ſumus, ita eos viciſſim, vt quod agimus, quod dicimus attendant, ne ſe vltra decipi ferãt, vt ad mentem redeant, vt in Chriſtianiſſimi Regis, qui Eccleſiã, qui patriam, qui collapſa iura reſtituat, electionẽ conſpirent, vt ſe Frãcos, vt Catholicos, vt Chriſtianiſſimos, denique fratres noſtros exhibeant, per eũ qui eſt, qui erat, qui venturus eſt omnipotẽs, adiuramus. Imo, ſi dicere licet & fas eſt, fructum hũc patientiæ noſtræ, laborum, vigiliarũ, famis, egeſtatis, nuditatis, addimus & contumeliarum, omniſque generis perſecutionũ eſſe optamus atque obſecramus. Ac ne quis deinceps vana ac futilia de nobis, ac de noſtro ſenſu ſicuti toties factum audiuimus, ac propter Deũ contempſimus, mendacia proferat, omnem quantũ in nobis eſt, quacũque nos conuerſatio miniſteriúmque exercebit, charitatem, beneuolentiam, benignitatem, manſuetudinem promittimus & ſanctè pollicemur.

F I N I S.

Omnia iudicio Eccleſiæ ſubiecta ſunto.

APPROBATIO Theologorum.

HAEC nos infraſcripti Doctores Theologi, quæ ſupradictæ Cenſuræ probationis ſeu aſſertionis loco eſſe poſſint, ex Facultatis ipſius præſcripto legimus, cenſuimus, probauimus, ac propriis autographis ſubſignauimus. Lutetiæ Pariſiorum, Anno 1593. Calend. Martij.

AVBOVRG. DE CVEILLY.

FEV-ARDENT ANCELIN.

Z 688—2

99 951922